

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 4 9 1 1

9 771330 5000003

PRVENSTVO OSRH-a U PLIVANJU

POBJEDA HVU-a u napetoj završnici

Vježba
u zrakoplovnoj
bazi Pleso

Veterinarsko-
zdravstvene
mjere nakon
povratka iz
misije

VJEŽBA SABIJA BOJNE ZA
SPECIJALNA DJELOVANJA
OCJENJIVANJE SPOSOBNOSTI
BSD-a ZA NATO-ove SNAGE
BRZOG ODGOVORA

VOJNA GEOLOGIJA

PRETPLATI SE NA HRVATSKI VOJNIK UŠTEDI I ODABERI DAR

Poštovani čitatelji!

U želji da vam budemo što dostupniji, a istodobno želeti nagraditi vašu vjernost, svima zaинтересiranim, dosadašnjim i budućim čitateljima koji se do **31. prosinca 2011.** odluče za godišnju pretplatu na časopis Hrvatski vojnik, darujemo naše proizvode po vašem izboru.

Hrvatski vojnik
ZA VAŠU VJERNOST DARUJEMO TRI DVD IZDANJA ILI TRI CD NASLOVA
ILI JEDNU OD KNJIGA MEĐU PONUDENIM NASLOVIMA:

KNJIGE:

Suvremeno oklopništvo
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Pozdrav iz Chaghcharana
Hrvatski vojnik u službi zajednice

FOTOMONOGRAFIJE:

Mirovna operacija CHAD
Vojska pobjednika

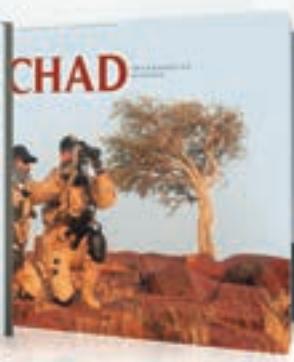
DVD IZDANJA:

Krila oluje
Zanimanje Vojni pas
Kadetski bal
Mirovna operacija CHAD
VRO Oluja - 5 minuta za sjećanje
Čuvari svjetskog mira

CD IZDANJA:

Simfonijski puhački orkestar OSRH i klapa HRM "Sv. Juraj" - Domovini s ljubavlju
Simfonijski puhački orkestar OSRH - Hrvatske koračnice
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

BROJ DAROVA JE
OGRANIČEN.
ODLUČI SE JOŠ DANAS!

Potrebno nam je dostaviti kopiju uplatnice za godišnju pretplatu s adresom na koju želite da se šalje Hrvatski vojnik i nazmakom za koju nagradu ste se odlučili na mail: hrvojnik@morf.hr ili fax: 01/3784 322

Nagradu za vašu vjernost šaljemo poštom na vašu adresu.

Godišnja pretplata na Hrvatski vojnik je 280 kuna.

14

Inženjerijski radovi za lokalnu zajednicu

Početkom prosinca završili su radovi na uklanjanju u ratu oštećenih objekata na području Općine Bogdanovci. Radovi su počeli 30. studenoga, a u njima je bilo angažirano 15 pripadnika Bojne s potrebnim inženjerijskim strojevima. Radilo se na osam lokacija, a ukupno je odvezeno više od 3000 metara kubnih otpadnog građevinskog materijala

10

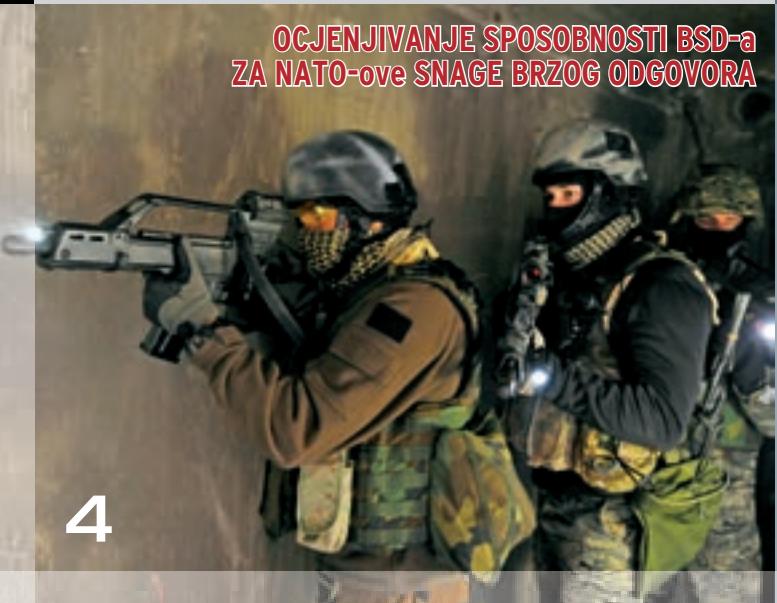
Veterinarsko - zdravstvene mjere nakon povratka iz misije

Neke međunarodne misije provode se u zemljama u kojima ima bolesti koje prenose razni prijenosnici pa je vježbom "Provedba veterinarsko-zdravstvenih mjera prilikom povratka opreme iz međunarodnih operacija" upućeno na važnost provođenja dezinfekcije i dezinfekcije opreme koju pripadnici OSRH-a vraćaju u zemlju iz područja operacija

Naslovnicu snimio Josip KOPI

U vojarni "Drgomalj" i na vojnom poligonu "Udbina" provedeno je nacionalno ocjenjivanje dva tima Bojne za specijalna djelovanja koja su, u skladu s Ciljevima snaga, nominirana za NATO-ove NRF snage. Ocjenjivanje se provodilo metodom SOFEVAL kojom se ocjenjuju sve NATO-ove specijalne postrojbe. Ocjenjivalo se, između ostalog, izviđanje, promatranje, infiltracija, postupci javljanja i izrade izvješća, izravni napad, taktičko iskorištavanje cilja...

OCJENJIVANJE SPOSOBNOSTI BSD-a ZA NATO-OVE SNAGE BRZOG ODGOVORA

4

MORH I OSRH

- 7 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Komemoracija u povodu 20. godišnjice pogibije hrvatskih pilota i padobranaca
- 8 **NOVOSTI IZ NATO-a**
Međunarodna konferencija o Afganistanu
- 12 **PRVENSTVO OSRH-a U PLIVANJU**
Pobjeda HVU-a u napetoj završnici
- 16 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Godišnja konferencija dočasničkog lanca potpore ZOD-a
- 18 **MEMORIJALNI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U VUKOVARU**
Prikaz srpskih koncentracijskih logora Stajićev i Begejci

VOJNA
TEHNIKA

- 20 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 24 **VOJNA GEOLOGIJA**
Utjecaj geološke građe i geomorfologije otoka Iwo Jima na vojne operacije 1945. godine
- 28 **VOJSKE SVIJETA**
Britanske reforme

MAGAZIN

- 30 **PODLISTAK - GRAĐANSKI RATOVI 1945. - 2011.**
Ratovi unutar granica
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
Dokumentirani zapisi o neistinama protiv Hrvatske tijekom Domovinskog rata (VIII. dio)
- 35 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Puškostrojnica MG 34

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

U vojarni "Drgomalj" i na vojnom poligonu "Udbina" provedeno je nacionalno ocjenjivanje dva tima Bojne za specijalna djelovanja koja su, u skladu s Ciljevima snaga, nominirana za NATO-ove NRF snage. Ocjenjivanje se provodilo metodom SOFEVAL kojom se ocjenjuju sve NATO-ove specijalne postrojbe. Ocjenjivalo se, između ostalog, izviđanje, promatranje, infiltracija, postupci javljanja i izrade izvješća, izravni napad, taktičko iskorištavanje cilja, odnosno sve one vještine, znanja i sposobnosti kojima specijalne postrojbe moraju suvereno vladati

Ocenjivanje BSD-a za SNAGE BRZOG O

U sklopu vježbe Sablja 11/2 koju je Bojna za specijalna djelovanja provodila u vojarni "Drgomalj" u Delnicama i na vojnom poligonu "Udbina" od 28. studenoga do 2. prosinca provedeno je nacionalno ocjenjivanje njezina dva tima za specijalna djelovanja koja su, u skladu s Ciljevima snaga, nominirana za

NATO-ove NRF snage (Snage brzog odgovora). Ocjenjivanje se provodilo metodom SOFEVAL kojom se ocjenjuju sve NATO-ove specijalne postrojbe pa tako i naša Bojna za specijalna djelovanja, a čelnik ocjenjivačkog tima bio je bojnik Marko Krstanović koji već ima iskustva u ocjenjivanju na međunarodnoj razini.

Scenarij vježbe napravljen je na temelju matrica sposobnosti koje zahtijeva SOFEVAL ocjenjivačka metoda. Tako se, između ostalog, ocjenjivalo izviđanje, promatranje, infiltracija, postupci javljanja i izrade izvješća, izravni napad, taktičko iskorištavanje cilja, odnosno sve one vještine, znanja i sposobnosti

sposobnosti NATO-ove odgovora

kojima specijalne postrojbe moraju suvereno vladati.

Za ovo su se ocjenjivanje timovi BSD-a pripremali tijekom cijele godine, objasnio nam je direktor vježbe satnik Miro Pavić koji je ujedno i CIMIC časnik u Zapovjedništvu specijalnih snaga u Alicantu, Španjolska, pod čijim će za-

povijedanjem biti i naši timovi sljedeću godinu dana. No da bi se priključili NRF snagama, prethodno trebaju dobiti prolaznu ocjenu međunarodnog ocjenjivačkog tima na ocjenjivanju koje će se provesti u prvom tromjesečju sljedeće godine. Izvrsna priprema za ovo ocjenjivanje bila je vježba Sablja 11, koja je

održana u travnju ove godine i tijekom koje je provedeno svojevrsno predocjenjivanje specijalnih timova BSD-a. No vježba Sablja 11/2 bila je složenija jer se provodila na dvije lokacije. Takav scenarij, napominje direktor vježbe, nije bio slučajan. Naime, htjela se provjeriti sposobljenost timova za formiranje zapovjedništva i prebacivanje postrojbe u područje operacije.

Čelnik sedmočlanog ocjenjivačkog tima HKoV-a bio je bojnik Marko Krstanović, operativni časnik u Topničko-raketnoj pukovniji. Objasnio je da je ovo nacionalno ocjenjivanje provedeno po NATO-ovim standardima metodom SOFEVAL koja je službeno odobrena u rujnu ove godine. Tom metodom se ocjenjuju NATO-ove specijalne postrojbe pa i naša Bojna za specijalna djelovanja. Slična je metodi CREVAL kojom se ocjenjuju pješačke postrojbe, ali je, pojašnjava bojnik Krstanović, prilagođena za specijalne postrojbe. Izvedena je iz CREVAL-a. Ocjenjivali smo aktivnosti planirane scenarijem vježbe, a koje su nam omogućile da ocijenimo uvježbanost i sposobljenost timova, kaže Krstanović. Ocjenjivanje se provodilo u tri faze. U prvoj se u delničkoj vojarni provjeravala dokumentacija i planovi za vježbu, dokumentacija veze te stanje opreme. U drugom je dijelu u vježbi na zemljisu na Udbini postrojba u 20-ak incidenata demonstrirala taktičke sposobnosti na temelju matrice svojih sposobnosti. Treći dio je sastavljanje izvješća. Bojnik Krstanović

Ocenjivane su aktivnosti planirane scenarijem vježbe, a koje su omogućile da se ocjeni uvježbanost i sposobljenost timova. Ocjenjivanje se provodilo u tri faze. U prvoj se u delničkoj vojarni provjeravala dokumentacija i planovi za vježbu, dokumentacija veze te stanje opreme. U drugom dijelu u vježbi na zemljisu na Udbini, postrojba je u 20-ak incidenata demonstrirala taktičke sposobnosti na temelju matrice svojih sposobnosti. Treći dio bio je sastavljanje izvješća.

bio je čelnik ocjenjivačkog tima i na vojnoj vježbi Sablja 11. Inače, kao ocjenjivač radi otkad su se postrojbe OSRH-a počele ocjenjivati metodom CREVAL. Osim što sudjeluje u ocjenjivanjima u zemlji, stekao je i međunarodno iskušće kad je u listopadu ove godine bio član ocjenjivačkog tima koji je ocjenjivao upravo Zapovjedništvo specijalnih snaga u Alicantu u Španjolskoj.

Zapovjednik Bojne za specijalna djelovanja pukovnik Dražen Ressler istaknuo je da ovo nije prvi susret s kolegama iz ocjenjivačkog tima, koji su u svom funkcionalnom području doista profesionalci. "Bojna za specijalna djelovanja pridaje iznimnu važnost procesu ocjenjivanja jer se bez toga ne može krenuti dalje u proces afilacije, odnosno u pridruživanje naših snaga za specijalna djelovanja drugim NATO-ovim snagama

koje čine NRF", istaknuo je pukovnik Ressler. Dodao je da Bojna za specijalna djelovanja certifikacijom, afirmacijom i afilacijom preuzima dio uloge NATO deklariranih NRF snaga, a ta uloga jest osigurati trenutačni vojni odgovor u kriznim situacijama kao dio sveobuhvatnog sustava upravljanja krizama Saveza i to za operacije unutar Članka 5 kao i operacije odgovora na krize. Napomenuo je i da je misija NRF-a, pa tako i naših deklariranih snaga nakon pridruživanja, osigurati brzu demonstraciju sile i ranu uspostavu NATO-ove vojne prisutnosti u potpori Članka 5 ili operacija odgovora na krize. Time, zaključio je pukovnik Ressler, dajemo doprinos očuvanju teritorijalnog integriteta Saveza, što je manji dio ukupnih zadaća NRF-a. ■

Bojna za specijalna djelovanja certifikacijom, afirmacijom i afilacijom preuzima dio uloge NATO deklariranih NRF snaga, a ta uloga jest osigurati trenutačni vojni odgovor u kriznim situacijama kao dio sveobuhvatnog sustava upravljanja krizama Saveza i to za operacije unutar Članka 5 kao i operacije odgovora na krize, istaknuo je pukovnik Dražen Ressler, zapovjednik BSD-a.

Komemoracija u povodu 20. godišnjice pogibije hrvatskih pilota i padobranaca

Obilježavanje 20. godišnjice pogibije hrvatskih pilota i padobranaca te branitelja Otoka održana je 2. prosinca na središnjem trgu kod spomenika poginulim braniteljima u Otku. Minutom šutnje odana je počast zrakoplovima i padobrancima: Marku Živkoviću, Mirku Vukušiću, Radi Grivi i Anti Plazibatu, pripadnicima Prvog samostalnog zrakoplovnog voda iz Osijeka, kao i dvadeset sedmorici poginulih

otočkih branitelja. Uz obitelji poginulih zrakoplovaca i padobranaca te obitelji poginulih branitelja Otoka, vijence su položili i zapalili svjeće izaslanik ministra obrane načelnik Glavnog stožera OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić, izaslanik Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Zoran Komar, umirovljeni zapovjednici HRZ-a i PZO-a te mnogobrojna izaslanstva gradova, županija i udruga.

Prigodnim riječima nazočnima su se obratili otočki gradonačelnik Josip Šarić, zamjenik župana Vukovarsko-srijemske županije Željko Cirba, zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Dražen Šćuri, državni tajnik Zoran Komar, glavni zapovjednik 1. samostalnog zrakoplovnog voda Osijek Vladimir Rajtar te general-pukovnik Drago Lovrić koji je istaknuo da će Marko Živković, Mirko Vukušić, Ante Plazibat i Rade Griva zauvijek ostati simboli neustrašivosti, snage i odlučnosti istinskih boraca za slobodu i opstojnost svoje domovine. Naglasio je da je njihova žrtva trajno utkana u temelje hrvatske državnosti, a njihov pothvat bio poticaj Hrvatskoj vojsci u njezinim budućim djelovanjima te će kao takav trajno ostati zabilježen u teškom, ali slavnom povijesnom putu naših Oružanih snaga. "Prisjećanjem na njihova plemenita djela, na njihovu hrabrost, domoljublje i herojstvo, odajemo poštovanje istinskim junacima Domovinskog rata i borbe hrvatskog naroda za svoju slobodu i nezavisnost", zaključio je general Lovrić. Molitvu za poginule predvodio je izaslanik vojnog ordinarija Jurja Jezerinca dekan osječkog vojnog dekanata Ante Mihaljević, a misa zadušnica služena je u crkvi sv. Antuna Padovanskog.

OJI

Natjecanje u streljaštvu predstavnika Vojnodiplomatskog zbora

Na Automatskom streljištu "Vrapčanski potok" u Zagrebu 30. je studenog održano natjecanje u streljaštvu predstavnika Vojnodiplomatskog zbora akreditiranih u RH, u kojem su natjecatelji rabili hrvatsku jurišnu pušku VHS i pištolj HS 2000. Natjecanju su nazočili državni tajnik Pjer Šimunović i načelnik GS OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić, a domaćin natjecanja bio je zamjenik načelnika GS-a general-pukovnik Slavko Barić.

Ukupno najbolje rezultate na natjecanju ostvario je general Slavko Barić, a najbolje plasirani predstavnik Vojnodiplomatskog zbora bio je pomoćnik austrijskog vojnog izaslanika, časnički namjesnik Peter Simmer.

OJI

Suradnja na području komunikacijsko-informacijskih sustava

U Upravi za komunikacijsko-informacijske sustave GS OSRH-a od 29. studenog do 1. prosinca boravilo je stručno izaslanstvo Vojske Crne Gore. Svrha je aktivnosti bio prikaz sposobnosti OSRH-a u funkcionalnom području KIS-a kao NATO članice i ponuda partnerstva u području komunikacijsko-informacijske tehnologije.

Crnogorsko vojno izaslanstvo predvodio je potpukovnik Veseljko Mandić, načelnik Odsjeka za planiranje i razvoj IKS-a i telekomunikacija u Sektoru za razvoj i zaštitu IKS-a.

U Upravi za KIS Glavnog stožera održano je nekoliko prezentacija: "Prezentacija Uprave za KIS GS OSRH-a, KIS u operaciji ISAF", "Pregled stanja komandno-informacionih sistema u Vojski Crne Gore", "Komunikacijsko-informacijska sigurnost - zakonska regulativa", "Izgradnja LAN i WAN mreža" te "IT Service Management u OSRH".

Tijekom boravka crnogorsko je izaslanstvo posjetilo i Zapovjedno-operativno središte, Zapovjedništvo HRZ-a i PZO-a gdje je održana prezentacija o sustavima ASDE i NATINADS, radarsku postaju na Sljemenu te tvrtke Ericsson Nikola Tesla i Croz.

Ova je aktivnost nastavak suradnje na području KIS-a, a predložen je i nastavak suradnje u multilateralnom okružju, da bi djelatnici KIS-a OSRH-a, VCG-a i ostalih OS-a u okružju mogli razmjenjivati spoznaje o tehnološkim rješenjima u partnerstvu s informatičkim i telekomunikacijskim tvrtkama u regiji.

Marina JURČIĆ

Lana KUNIĆ, foto NATO

Međunarodna konferencija o Afganistanu

Foto: MVP SR Njemačke

U njemačkom je gradu Bonnu 5. prosinca održana međunarodna konferencija o Afganistanu, na kojoj su sudjelovali predstavnici 86 država i 15 međunarodnih organizacija uključenih u operaciju ISAF i tranzicijske procese u Afganistanu. Između ostalih, tu su bili glavni tajnik UN-a Ban Ki-moon, zamjenik glavnog tajnika NATO-a Claudio Bissogniero, afganistanski predsjednik Hamid Karzai, njemačka kancelarka Angela Merkel, američka državna tajnica Hillary Clinton. Ovim je događajem obilježena i desetogodišnjica konferencije

održane u istom gradu, kojom je međunarodna zajednica krenula u stabilizaciju i obnovu Afganistana nakon pada talibanskog režima. "Za Afganistan, proteklih deset godina donijele su priliku, rast i podizanje kvalitete života na razinu nepostignutu u povijesti zemlje", rekao je predsjednik Karzai u uvodnom govoru. U zaključcima je naglašeno da će se proširiti suradnja afganistske Vlade i međunarodne zajednice. Istaknuta je zajednička predanost stabilnom i demokratskom Afganistanu, koji će se ostvariti institucijama vlasti, sigurnošću, mirovnim procesom, ekonomskim razvojem i regionalnom suradnjom. Predstavnici su se suglasili da predстоji još mnogo posla, da se problemi moraju točno odrediti, a postignuća braniti.

"Potvrđujemo NATO-ovu predanost trajnom partnerstvu s Afganistom, kroz razdoblje tranzicije i nadalje, u sklopu širih napora međunarodne zajednice", rekao je Claudio Bissogniero.

Hrvatsku je na konferenciji predstavljao državni tajnik MVPEI-a za politička pitanja Mario Nobilo. Tijekom konferencije istaknuo je važnost holističkog pristupa Afganistanu, poručivši da razvoj bez sigurnosti nije moguć, dok je sigurnost bez razvoja samo privremena. Posebno ohrabrujućim smatra dobre rezultate prijenosa odgovornoštiti za sigurnost zemlje s međunarodnih snaga na afganistske snage sigurnosti, koje obučavaju i hrvatski instruktori. Posebno je izdvojio napredak u društvenom sektoru, gdje danas školu polazi sedam puta više djece nego prije deset godina, od toga 40 posto djevojčica koje prije nisu imale pravo na školovanje. Zaključio je da će društveni razvoj dovesti i do ostalih pozitivnih promjena.

Foto: MVP SR Njemačke

Ponovna obuka cjelokupnih snaga

Svi pripadnici snaga ISAF-a u Afganistanu morat će proći ponovnu obuku. Obećao je to afganistanskom predsjedniku, zapovjedniku međunarodnih snaga u Afganistanu pod vodstvom NATO-a (ISAF) američki general John Allen. Istaknuo je da je najviši interes ISAF-a zaštitić civilno stanovništvo. Kako je potvrdio glasnogovornik ISAF-a Carsten Jacobson, zapovjednik ISAF-a odmah je nakon incidenta koji se nedavno dogodio u Afganistanu, poduzeo mјere

te je dogovorena ponovna obuka cjelokupnih snaga. Inače, afganistanski je predsjednik prošloga tjedna zatražio istragu o zračnim napadima NATO-a na jugu Afganistana.

Nastavljeni pregovori Srbije i Kosova

Iako bi zbog napetosti i stanja na Kosovu Srbija mogla ostati bez statusa kandidata za EU, prošloga su tjedna u Bruxellesu nastavljeni pregovori Beograda i Prištine. Zbog zaoštravanja situacije NATO je

priopćio da zadržava pravo reagirati u slučaju bilo kakvog novog napada na svoje vojnike razmještene na sjeveru Kosova, a napadi na vojnike KFOR-a počinjeni početkom prošloga tjedna - neprihvatljivi su. Rekao je to zapovjednik NATO-ovih snaga, čija je baza u Napulju, admirал Samuel Locklear, napominjući da je neprihvatljiv bilo koji čin koji u opasnost dovodi osigurano područje. "KFOR zadržava pravo zaštitić se u slučaju bilo kakvog napada", istaknuo je Locklear. Iz Sjevernoatlantskog saveza izrazili su duboku zabrinutost zbog nedavnih zbivanja na Kosovu te uporabe nasilja u tom dijelu

zemlje. Pozvali su sve strane na suradnju, da bi se osigurala sloboda kretanja. Poduprт je i prijedlog zapovjednika KFOR-a, a još jednom su pozvani Beograd i Priština na nastavak konstruktivnog dijaloga.

9

Rusija aktivirala proturaketni sustav uzbunjivanja u Kalinjingradu

Kao što je i najavljivala, Rusija je ipak aktivirala svoj proturaketni sustav uzbunjivanja u Kalinjingradu i to, kako je rekao predsjednik Dmitrij Medvedev, da bi odgovorila na prijetnje NATO-ova proturaketnog štita u Europi. "Radarska postaja Voronej-TM je aktivirana", izjavio je Medvedev prošloga tjedna. Izrazio je ujedno nadu da će taj postupak ruski partneri smatrati prvim znakom da je njihova zemlja spremna prikladno odgovoriti na prijetnje NATO-ovim proturaketnim sustavom na njihove nuklearne strateške snage.

Predsjednik je naglasio da je nova radarska postaja - instrument nadzora zračnog prostora i nije prijetnja za njihove susjede. S druge strane, NATO i Rusija i dalje pregovaraju. Tako je tijekom službenog posjeta Moskvi, i to nakon objave o puštanju u pogon proturaketnog sustava uzbunjivanja, general Jürgen Bornemann kazao kako razumije da obje strane imaju različita mišljenja o nekim pitanjima, no da se treba usredotočiti na ono što nas veže, a ne na ono što nas razdvaja.

BRDJ 374 / 9. PROSINCA 2011.

Hrvatski
Vojnik

Znate li ...

da je NATO-ovo Visoko učilište za obranu počelo s radom u studenom 1951. god. u Parizu, a 1966. je preseljeno na sadašnju lokaciju u Rimu.

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Veterinarsko - zdravstvene mjere NAKON POVRATKA IZ MISIJE

Neke međunarodne misije provode se u zemljama u kojima ima bolesti koje prenose razni prijenosnici pa je vježbom "Provedba veterinarsko-zdravstvenih mjera prilikom povratka opreme iz međunarodnih operacija" upućeno na važnost provođenja dezinfekcije i dezinsekcije opreme koju pripadnici OSRH-a vraćaju u zemlju iz područja operacija.

U vježbi "Provedba veterinarsko-zdravstvenih mjera prilikom povratka opreme iz međunarodnih operacija" koja je održana u ZB Pleso upućeno je na važnost provođenja dezinfekcije i dezinsekcije opreme koju pripadnici OSRH-a vraćaju u zemlju iz područja operacija. Naime, neke međunarodne misije provode se u zemljama u kojima ima bolesti što ih prenose razni prijenosnici kao što su primjerice komarci kojih na našem području nema, a koje bi se preko opreme mogle prenijeti izvan granica zemlje u kojoj se provodi operacija. Vježbu je osmislio i proveo Odjel veterinarske potpore Vojnozdravstvenog središta, a vodio ju je načelnik Veterinarskog odjela pukovnik Željko Javor. Scenarijem vježbe, koju su pratili zapovjednik Zapovjedništva za potporu general-bojnik Mate

Ostović u čijem je sastavu Vojnozdravstveno središte i zapovjednik Središta brigadir Zvjezdan Petrović prikazan je dio aktivnosti iz područja veterinarske struke koje se provode prilikom povratka opreme iz misije.

Demonstrirana je kontrola namirnica, konzervi, CSO-a kao i vode koja je vraćena iz područja operacija. Mikrobiološki test namirnica, kao i mikrobiološki sastav vode te njezinu provjeru na Escherichiu colli doktori veterine provode odmah nakon dopremanja iz aviona. I kad preventivni pregled pokaže da je sve u redu, uzorci se ipak šalju u referentni laboratorij da bi se napravile dodatne sveobuhvatne analize. Na poseban način tretiraju se i motorna vozila i oprema kao što su automobiliške gume i šatori. Dezinsekcija motornog vozila provodi se tehnikom toplog zamagljivanja.

Demonstracija kontrole namirnica, konzervi, CSO-a kao i vode koja je vraćena iz područja operacija

Uređajem za toplo zamagljivanje proizvodi se topla magla koja djeluje na komarce. Nakon tretiranja teretnog prostora vozilo ostaje zatvoreno 15 minuta, a u sljedećoj fazi pristupa se njegovu kompletном čišćenju. Posebna se pozornost pridaje dezinfekciji automobilskih guma, u kojima ako u utorima ima vode ili vlage, mogu biti larve komaraca. Pravilnim i stručnim tretiranjem zaustavlja se njihov razvoj u komarce.

U sklopu vježbe pokazana je i dezinfekcija sanitarnog vozila u kojem se prema scenariju u području operacija prevozi ranjenik kojem je poslije dijagnosticirana tuberkuloza. Cilj svih prikazanih

aktivnosti kao i brojnih drugih koje se provode jest preventiva koja je, ističe to redovito medicinska kao i veterinarska struka, najvažnija u zaštiti zdravlja.

Veterinarska potpora i provođenje svih aktivnosti iz područja veterinarskih specijalnosti važan su i obvezan dio cijelokupnog procesa zaštite zdravlja pripadnika OSRH-a u zemlji ali, pokazala je to i ova vježba, i prilikom njihova upućivanja u područje operacija i povratka iz njega. Ovako sveobuhvatnom zaštitom, u čemu je nužna suradnja veterinarske i epidemiološke struke, ne samo da se prevenira zdravje vojnika nego i populacije cijele zemlje. ■

Na poseban način tretiraju se i motorna vozila i oprema kao što su automobilске gume i šatori. Dezinfekcija se provodi tehnikom toplog zamagljivanja

Odjel za veterinu ustrojena je cjelina Vojnozdravstvenog središta. Zadaće su mu višestruke a sve radnje, postupke i mjere koje iz područja veterinarskih specijalnosti provodi u svrhu su zaštite zdravlja vojnika a samim time i očuvanja borbenе spremnosti OSRH-a. Pod veterinarskom potporom se podrazumijeva službena kontrola hrane, veterinarsko-inspeksijski nadzor, provedba preventivnih DDD mjer, veterinarsko zbrinjavanje službenih životinja, praćenje epizootiološke situacije, praćenje i sprečavanje zaraznih bolesti (zoonoza) te provođenje drugih mjer iz područja veterinarskog javnog zdravstva.

Veterinarska potpora provodi se u zemlji, ali je i vezana, kao što je to pokazala ova vježba, i uz sudjelovanje pripadnika OSRH-a u međunarodnim operacijama.

U zemlji se odnosi na potporu operacijama u obrani integriteta i suvereniteta RH u slučaju eventualnih prirodnih katastrofa i materijalnih ugroza i drugo. Dio koji je vezan uz međunarodne aktivnosti pripadnika OSRH-a odnosi se, između ostalog, na prikupljanje važnih podataka o području izvođenja operacija, analizi rizika i opasnosti te planiranju veterinarske potpore koja ovisi o procijenjenom riziku, vrsti i trajanju operacije. Ovisno o potrebi može se provoditi službena kontrola hrane, mikrobiološka i kemijska analiza hrane i vode (HACH lab.), organizacija i nadzor nad provođenjem preventivnih i protuepidemijskih DDD mjer te veterinarsko zbrinjavanje životinja.

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

Iznimno uzbudljivo prvenstvo završeno je ukupnom pobjedom HVU-a, čiji su predstavnici bili kadeti predvođeni izvrsnim Lukom Šapinom. Dostojan protivnik kadetima bila je momčad HRM-a, koja je na kraju zaostala tek za nekoliko zamaha

POBJEDA HVU-a u napetoj završnici

Postrojavanjem sudionika i dodjelom nagrada najboljim momčadima i natjecateljima 1. prosinca u vinkovačkoj vojarni "Bosut" završeno je Prvenstvo Oružanih snaga Republike Hrvatske u plivanju. Dvodnevno natjecanje održano je u organizaciji Gardijske oklopno-mehanizirane brigade HKoV-a i Odjela za kineziologiju Središnjice za upravljanje osobljem. U 25-metarskom bazenu vinkovačkog dvoranskog plivališta Lenije nastupala su 73 natjecatelja iz 12 ekipa, koje su zastupale sve veće ustrojbene cjeline OSRH-a.

Dobitna kombinacija

Samo održavanje natjecanja razlog je za višestruko zadovoljstvo. Naime, plivanje jedno vrijeme nije bilo dio vojnosporskih natjecanja. Vinko-

vačko ga je prvenstvo vratio na velika vrata: broj natjecatelja i ekipa je više nego zadovoljavajući. Isto tako, i nedavno otvoreni vinkovački bazen pokazao se kao izvrsno mjesto za natjecanja, kao i lokacija nedaleko od vojarne "Bosut" u kojoj su natjecatelji bili smješteni. Objekt je lijep, nov, primjereno za natjecatelje i za publiku, koja je utrke mogla promatrati s galerije. Sve to u spoju s organizacijom i domaćinstvom Gardijske oklopno-mehanizirane brigade (GOMBR) donijelo je kombinaciju koja je na kraju bila - pun pogodak. Inače, ova brigada ima izvrsnu suradnju s gradskim plivalištem i u njemu organizira dio motoričkih priprema svojih pripadnika.

Natjecanje je bilo veoma uzbudljivo, konkurenca je poslužila i ojačana. Najveću su svježinu donijeli kadeti, koji su na kraju, kao predstavnici HVU-a, trijumfirali u poretku za najbolju ekipu prvenstva. Nije im bilo lako, nadmašili su

U 25-metarskom bazenu vinkovačkog dvoranskog plivališta Lenije nastupala su 73 natjecatelja iz 12 ekipa, koje su zastupale sve veće ustrojštve cijeline OSRH-a

HRM za samo dva boda (124-122)! Sve utrke bile su kratke i dinamične, a u nekim su odlučivali tek metri. Ni u jednoj disciplini nije bilo kvalifikacija, dakle, ni prilike za popravak. Što ste otplovili od prve i u svojoj skupini (u sklopu jedne discipline bile su po dvije skupine i utrke), otplovili ste i to je vaše konačno vrijeme i rezultat.

Rasplet u zadnjoj disciplini

Pobjedu kadeta nagovijestila je već prva utrka programa. Luka Šapina je na 50 metara prsno osvojio prvo mjesto ispred HRM-ova skupnika Krešimira Marasovića, inače već iskusnog u ovakvim natjecanjima. Slijedilo je 50 slobodno. Ovaj put, Šapina se morao zadovoljiti drugim mjestom, iza HRM-ova časnika Vladimira Jurića zaostao je manje od sekunde. Najzanimljivija utrka prvoga dana bila je štafeta 4x50 u odori s puškom, što možemo nazvati i kraljevskom disciplinom kad je vojno plivanje u pitanju. Nije lako plivati u odori, s puškom na ledima, koja je doduše tek imitacija prave, ali ne i težinom, koja je jednaka onoj popularne "papovke". I u štafeti se nastavio plivački dvoboja HRM-a i HVU-a, a predstavnici grane nadmašili su predstavnike Učilišta, opet za manje od sekunde!

Rasplet u spomenutom dvoboju je nastupio drugog dana natjecanja. Doduše, trebalo je čekati. Umiđešao se skupnik Marin Križanac (Gardijska motorizirana brigada - GMTBR), koji je pobijedio u 50 m slobodno u odori s puškom, s malom razlikom ispred spomenutih Šapine i Marasovića. Odluka je pala sa štafetom 4x50 slobodno. HVU-ova kadetska družina je bila brža od HRM-ovaca i odnijela pobjedu, kako u disciplini tako i u konačnom

poretku te zaslужila veliki pehar za najbolju postrojbu.

Šapina protiv HRM-a

Najbolji pojedinac nije službeno proglašen, ali rezultati ipak idu u prilog Luki Šapini. Ovaj nekadašnji aktivni plivač, koji je prekinuo tu karijeru odlučivši se za vojničku, nastupio je u svim disciplinama, osvojio dva prva i tri druga mesta. Snašao se i s puškom na ledima i povukao svoju ekipu prema konačnoj pobjedi, ispred zaista izvrsnog HRM-a koji ima nekoliko iznimno brzih pojedinaca.

Na kraju, sve je završilo kako i treba: sportski, korektno, vojnički i prijateljski. Prvenstvo je službeno zatvorio izaslanik načelnika GS OSRH-a i zapovjednik GOMBR-a brigadir Siniša

13

POBJEDNICI - DISCIPLINE

- **50 m prsno:** kadet Luka Šapina (HVU)
- **50 m slobodno:** poručnik korvete Vladimir Jurić (HRM)
- **50 metara slobodno u odori s puškom:** skupnik Marin Križanac (GMTBR)
- **Štafeta 4x50 metara slobodno u odori s puškom:** HRM (Jurić, Buha, Marasović, Vujević)
- **Štafeta 4x50 metara slobodno:** HVU (Šapina, Strukar, Frajzman, Lugarić)

Najveću su svježinu donijeli kadeti, koji su na kraju, kao predstavnici HVU-a, trijumfirali u poretku za najbolju ekipu prvenstva

Jurković. Čestitavši najboljima, brigadir je istaknuo bavljenje sportom kao vrlo bitan element za psihofizičku spremu priпадnika OSRH-a, kao i njihovu ukupnu borbenu spremnost. Zato je potrebno ustrajati na dosljednoj i stručnoj provedbi motoričkih priprema i nastaviti poticati i razvijati sportske aktivnosti na svim razinama u OSRH-u, zaključio je brigadir Jurković. ■

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Početkom prosinca završili su radovi na uklanjanju u ratu oštećenih objekata na području Općine Bogdanovci. Radovi su počeli 30. studenoga, a u njima je bilo angažirano 15 pripadnika Bojne s potrebnim inženjerijskim strojevima. Radilo se na osam lokacija, a ukupno je odvezeno više od 3000 metara kubnih otpadnog građevinskog materijala

INŽENJERIJSKI RADOVI ZA LOKALNU ZAJEDNICU

Pripadnici Inženjerijske bojne Gardijske oklopno-mehanizirane brigade HKoV-a 6. prosinca završili su radove na uklanjanju u ratu oštećenih objekata na području Općine Bogdanovci.

Radovi su počeli 30. studenoga, a u njima je bilo angažirano 15 pripadnika Bojne s potrebnim inženjerijskim strojevima. Radilo se na osam lokacija u mjestima Petrovci i Svinjarevci. Ukupno je odvezeno više od 3000 metara kubnih otpadnog građevinskog materijala. Lokalna zajednica osigurala je mazivo, gorivo i korektivno održavanje te potrebnu dokumentaciju

za izvođenje radova. Sve su se aktivnosti, napomenuo je brigadir Siniša Jurković, zapovjednik Gardijske oklopno-mehanizirane brigade odvijale po protokolu koji se primjenjuje za rad u urbanim sredinama. Tako su na teren najprije izašli pionirci koji su sve lokacije pregledali u slučaju da je na njima ostalo koje minskoeksplozivno sredstvo. Dinamika radova dogovarala se s lokalnim vlastima. "Suradnja je bila odlična. Sve što se dogovorilo, to se i napravilo. Vremenske prilike nam nisu isle na ruku, kao i gusti promet, ali sve smo ipak napravili na vrijeme", kazao je satnik Josip

Varga, zapovjednik skupine koja je radila na uklanjanju ruševnih objekata. Inače, u Općini Bogdanovci počelo se raditi odmah nakon završetka radova na uklanjanju u ratu oštećenih objekata u Vukovaru gdje se radilo od sredine kolovoza. Na različitim lokacijama u Vukovaru očišćena su 104 objekta te je odvezeno više od 25 000 metara kubnih građevinskog otpadnog materijala. U Vukovaru, napomenuo je Varga, koji je i ondje zapovijedao skupinom, bilo je angažirano 25 djelatnika s pripadajućim strojevima. Iako su na terenu u kontinuitetu bili četiri mjeseca,

U Općini Bogdanovci počelo se raditi odmah nakon završetka radova na uklanjanju u ratu oštećenih objekata u Vukovaru gdje se radilo od sredine kolovoza

Varga ističe da nije bilo problema: "Mi smo uigrana ekipa, a ovo je samo dio naših zadaća. Navikli smo".

Na terenu je bio i donačelnik Općine Bogdanovci Jaroslav Međeši. "Prezadovoljni smo jer je vojska ovdje među nama i pomaže nam. Sve je napravljeno brzo, efikasno i na vrijeme. Ova pomoć je i svojevrsno priznanje našim stradalim mještanima", kazao je Međeši. Napomenuo je da su neki objekti zbog mogućeg urušavanja bili opasnost za mještane, pogotovo za djecu. Mjesto im sada, kaže, izgleda ljepše, a željeli bi da se ovakva suradnja s Oružanim snagama nastavi i ubuduće. Dodaje da primjerice iz mjesta Petrovci gdje prevladavaju Rusini, dosta

ljudi odlazi, no vjeruje da će se to svim aktivnostima, pa i ovom sadašnjom, koje se rade da bi se život u mjestu učinio što kvalitetnijim, promjeniti. Inače, ovom i sličnom aktivnosti provodi se i redovita obuka inženjerijskih postrojbi Oružanih snaga te se resursi OSRH-a rabe na dobrobit građana. Uz to što pomažu civilnoj zajednici, inženjeri brigade dosta su radili i na uređenju vojnih objekata. Tako su radili na projektu uređenja simulacije

bojnog polja u Memorijalnom centru Domovinskog rata u Vukovaru, na vojnom poligonu "Glavica" u Požegi, održavanju i uređenju vojnog poligona "Gašinci". Njihove aktivnosti, kako su nam rekli, počinju u proljeće i traju do zime tijekom koje u vojnim objektima obavljaju zadatce zimske službe. ■

Konferencija dočasničkog lanca potpore ZOD-a

Godišnja konferencija dočasničkog lanca potpore Zapovjedništva za obuku i doktrinu (ZOD) "Fran Krsto Frankopan" održana je od 22. do 24. studenoga. Na konferenciji su uz prvog dočasnika ZOD-a časničkog namjesnika Roberta Budrovića i prvih dočasnika postrojbi i središta ZOD-a sudjelovali i stožerni dočasnici iz Zapovjedništva. Konferencija je bila koncipirana kao radno-informativno-edukativna te je tijekom tri dana trajanja obuhvatila čitav niz aktivnosti.

Prvog dana konferencije u vojarni "Dračice" u Đakovu održana su tri predavanja na teme: "Žaštita tajnosti podataka", "Zdravstveno zbrinjavanje u borbenim uvjetima (TC3)" i "Upute i programi gađanja streljačkim oružjem". Održana je i 7. tradicionalna hodnja pod nazivom "Sjećanje na žrtvu Vukovara" s polaskom iz Nuštra do Memorijalna groblja žrtava Domovinskog rata u Vukovaru. Na čelu s obnašateljem dužnosti, prvog dočasnika OSRH-a i časničkim namjesnikom Mariom Matelićem u hodnji su sudjelovali i prvi dočasnici HKoV-a, HRM-a, HRZ-a i PZO-a, ZzP-a, HVU-a i pristožernih postrojbi GS OSRH-a. Tijekom hodnje zapaljene su svijeće na spomen-obilježjima u Nuštru, Marincima, Bogdanovcima i na Memorijalnom groblju žrtava Domovinskog rata u Vukovaru. U Pastoralnom centru franjevačkog samostana "Sveti Bono" hodočasnike je primio gvardijan fra Gordan Propadalo koji im je prikazao kraći dokumentarni film o Vukovaru. Misa je održana u crkvi svetog Filipa i Jakova. Dočasnici su potom nastavili odavanje počasti poginulim braniteljima paljenjem svijeća na spomen-obilježjima "Groblje tenkova" na Trpinjskoj cesti, kod "Križa na Dunavu" te na Stratistištu "Ovčara". Na kraju hodočašća dočasnici su posjetili i franjevački samostan svetog Ivana Kapistrana u Ilok. Trećeg dana konferencija je nastavljena na vojnem poligonu "Gašinci" gdje je provedeno gađanje osobnim oružjem. Uz potporu certificiranih instruktora iz Pješačke pukovnije provedeno je šest instinktivnih gađanja iz jurišne puške i samokresa.

OJI

Vojno natjecanje "Viribus Unitis 2011"

U prigodi obilježavanja 20. godišnjice osnivanja HČZ-a grada Pule i HČZ-a Istarske županije, 26. je studenog na streljistu Valdebek pokraj Pule održano međunarodno vojno natjecanje pod nazivom

"Viribus Unitis 2011". Natjecanje se sastojalo od dnevног gađanja automatskom puškom tipa AK 47 i dnevno-noćnog gađanja iz pištolja HS 2000. Sudjelovalo je 17 ekipa i pojedinačnih natjecatelja djelatnih i pričuvnih časnika i dočasnika iz Austrije, Hrvatske, Italije i Slovenije. Bili su nazočni i članovi austrijske udruge "Viribus Unitis" iz Beča. Najzastupljenije epipe bile su iz Italije, s kojima se najčešće i natječemo, i to iz Milana, Padove, Rima, Trsta, Udine, i Verone, potom Slovenije, najviše iz Kopra.

Generalni je pobjednik ovogodišnjeg natjecanja bila ekipa iz Rima, koja je bila i ekipni pobjednik u gađanju puškom. Najbolja u gađanju pištoljem bila je ekipa iz Padove. U pojedinačnoj kategoriji, najbolji u gađanju puškom bio je natporučnik Anton Borina, član HČZ-a grada Pule, a u gađanju pištoljem David Radešić, član HČZ-a grada Buzeta.

U svečanoj prigodi obilježavanja 20. godišnjice HČZ-a grada Pule i Istarske županije svi su predstavnici gradova i voditelji natjecateljskih ekipa dobili prigodne darove od organizatora ovogodišnjeg natjecanja.

B. R.

Tečaj civilno-vojne suradnje na taktičkoj razini

U Obučnom središtu za međunarodne vojne operacije (OSMVO) u Rakitiju 25. studenog završio je međunarodni Tečaj civilno-vojne suradnje na taktičkoj razini. Svrlja petodnevna tečaja bila je osposobljavanje polaznika za obnašanje dužnosti civilno-vojne suradnje.

Od 16 polaznika dva su bila pripadnici partnerskih OS Bosne i Hercegovine i Makedonije. Nastavnim se planom obuka uglavnom oslanjala na NATO-ovu doktrinu civilno-vojne suradnje (CIMIC), iako su se spominjali i drugi koncepti. Kao gost predavač sudjelovao je i pripadnik nizozemskog Središta za izvršnost CIMIC-a (CIMIC Centre of Excellence, CCoE) časnički namjesnik Juergen Blome te natporučnik Ivan Liljan koji se nedavno vratio iz misije ISAF.

Zapovjednik OSMVO-a brigadir Dražen Bartolac naglasio je da gostovanje predavača iz CCoE-a pridonosi podizanju standarda izobrazbe u OSMVO, budući da je nizozemsko Središte izvršnosti krovna organizacija za provedbu tečajeva CIMIC-a u cijelom NATO-u.

Sustav obuke su pohvalili i polaznici koje je oduševio spoj praktičnih vježbi i teoretske nastave koja se provodila svaki dan.

OJI

Obilježena godišnjica 154. brigade HV-a

Polaganjem vijenaca, misom, izložbom ratnog puta brigade te svečanom akademijom uz prigodni program obilježena je 3. prosinca u Pazinu godišnjica osnivanja 154. brigade HV-a. Tom prigodom ministar obrane Davor Božinović čestitao je okupljenim braniteljima s područja Istre dvadesetu godišnjicu ustrojavanja 154. brigade Hrvatske vojske koja je, kako je rekao, u odlučujućim trenucima za Republiku Hrvatsku, svojim djelovanjem u srcu Hrvatske, na ličkoj bojišnicu, pridonosila konačnoj pobjedi u Domovinskom ratu. Naglasio je da posebnu zahvalnost trebamo odati poginulim i ranjenim pripadnicima brigade, ali i svim drugim poginulim i ranjenim pripadnicima Hrvatske vojske i njihovim obiteljima - svima koji su svoje zdravlje i svoje živote utkali u ostvarivanje tisućnjegnog sna - slobodne i neovisne nam Hrvatske. Te žrtve su velike i te nas žrtve trajno obvezuju. A obveza je svih nas da ne zaboravimo kako nam Hrvatsku nitko nije darova, kako je u svim našim uspjesima žrtva i suza hrvatskih domoljuba, rekao je Božinović. Posebno je istaknuo da se istarski

Snimio Josip KOP

branitelji mogu ponositi svojim angažiranjem u tim godinama, kao i njihovim uključivanjem u 154. domobranske pukovnije u veličanstvenu operaciju Oluja. Ministar se osvrnuo i na činjenice da je danas Hrvatska ponosna članica NATO saveza, a uskoro i Europske unije te da je sigurnost naših građana zajamčena. Svega toga danas ne bi bilo da nije bilo hrvatskih branitelja, da nije bilo odlučujuće borbe za samostalnost i suverenost Republike Hrvatske. Danas, kada je sigurnost naših građana na najvišoj razini i Oružane snage RH jesu, i trebaju biti, u onoj veličini koja je primjerena i optimalna za Republiku Hrvatsku, zaključio je.

Na obilježavanje godišnjice župan Istarske županije Ivan Janković posebno je istaknuo izniman mobilizacijski odziv na području Istre u ratnim godinama, ali i gospodarski doprinos Istre našoj pobjedi u Domovinskom ratu. Okupljenim braniteljima prigodnim riječima još su se obratili i brigadni general Nikola Škunca, kao izaslanik Predsjednika RH, državni tajnik u Ministerstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Zoran Komar i gradonačelnik Pazina Renato Krulčić. O ratnom putu brigade govorio je umirovljeni brigadir Milorad Alić koji je posebno istaknuo da je 154. brigada u suradnji s drugim hrabrim postrojbama Hrvatske vojske djelovala na zahtjevnom ličkom bojištu gdje je pripadnike brigade uz neprijatelja i prvu crtu bojišta dočekao i geografski i klimatski iznimno težak te-

ren. Sudjelovanje 154. domobranske pukovnije u VRO Oluja te nezaboravan doček istarskih branitelja poslige te veličanstvene operacije nešto je čega čemo se s ponosom sjećati, posebno je istaknuto tijekom svečane akademije.

OJI

Posjet broda Ratne mornarice SAD-a HRM-u

Ratni brod VI. flote Ratne mornarice SAD-a "USS The Sullivans-DDG 68" u sklopu međunarodne vojne suradnje s Hrvatskom ratnom mornaricom boravio je u pomorskoj bazi Lora od 30. studenog do 3. prosinca.

Tijekom posjeta predstavnici HRM-a susreli su se s posadom američkog ratnog broda te mornaričkim vojnim izaslanikom SAD-a, kapetanom korvete Robertom D. Woodsom. Zapovjednik kapetan fregate Derick S. Armstrong i članovi posade ratnog broda "USS The Sullivans" održali su predavanje za pripadnike HRM-a na temu taktičke operacije pomorskog prekrcanja, demonstrirali opremu svog tima za presretanje i prekrcavanje (boarding) te prikazali vlastita iskustva u borbi protiv piratstva i balističku proturaketnu obranu. U praktičnom dijelu zajedničkog uvježbavanja sudjelovali su Flotila HRM s timom za prekrcaj, desantnim brodom minopolačem "Cetina" (DBM-81) te gumenim čamcem voda protuminskih ronilaca. Posljednji protokolarni posjet razarača "USS The Sullivans" klase Arleigh Burke Hrvatskoj ratnoj mornarici i gradu Splitu bio je u siječnju 2007.

OJI

Razmjene ratnih zarobljenika 1991. godine

Knjiga "Razmjene ratnih zarobljenika 1991. godine - vrijeme hrabrosti i ponosa", autora Stjepana Adanića te izdavača Udruge pripadnika grupe "Orion" iz Varaždina, predstavljena je zagrebačkoj javnosti 30. studenog. U Zlatnoj dvorani Hrvatskog instituta za povijest tom su se prigodom uz brojne goste i uzvanike, članove Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te Matice hrvatske okupili i sudionici ratnih događanja 1991. godine – kako oni koji su s hrvatske strane sudjelovali u pregovorima i pokušavali provesti razmjene tako i oni koji su tada bili zarobljeni i čiji su životi ovisili upravo o uspješnosti tih pregovora.

U predstavljanju knjige tako je, uz autora, sudjelovao i Franjo Gregurić koji je 1991.-1992. bio predsjednik Vlade demokratskog

jedinstva, Ivan Pšenica, do-predsjednik SUOZNHB-a te, u umjetničkom dijelu, Ivica Pepelko i Zlatko Vitez

Adanićeva knjiga svjedočanstvo je čovjeka koji se ranih devedesetih godina prošlog stoljeća, nakon funkcije predsjednika Kriznog štaba

grada i ratnog gradonačelnika Varaždina, na poziv predsjednika Franje Tuđmana uz ostalo angažirao i vodio brojne pregovore s predstavnicima JNA o oslobođanju hrvatskih zarobljenika iz srpskih logora. Stjepan Adanić je 1991. bio ovlašteni pregovarač o odlasku JNA iz Zagreba i Republike Hrvatske te pregovarač i realizator razmjena i spašavanja ratnih zarobljenika 1991. godine iz logora na Manjači, u Kninu, Staroj Gradišći, Vukovaru, Zelenici, Begejima i Stajićevu.

Prisjećajući se prilikom predstavljanja knjige niza događaja iz "vremena hrabrosti i ponosa", Stjepan Adanić je rekao: "S spasiti jedan ljudski život isto je kao spasiti cijeli svijet, i to je bila ona misao koja me vodila u tim vremenima", dok je autor Predgovora knjige, Franjo Gregurić upozorio na važnost sustavnog istraživanja i daljnog prikupljanja podataka o bivšim ratnim zarobljenicima te, upravo u tom segmentu, naglasio važnost ove knjige koja bilježi istinu i osvjetljava povjesne činjenice.

Razmjene ratnih zarobljenika o kojima progovara autor provedene su po modelu "svi za sve" i uslijedile su nakon dugotrajnih i neizvjesnih pregovora s predstavnicima JNA. Ukupno je 1991. godine razmijenjeno 2333 zarobljenika: 1425 ih je oslobođeno iz srpskih logora dok je 908 dala hrvatska strana.

L.P.

Zahvalnica Oružanim snagama RH

U Novinarskom domu 29. studenoga održana je šesta svečana dodjela priznanja za "Naročiti pothvat u zaštiti i spašavanju na području Republike Hrvatske" za 2011. godinu. Svečanostu su nastočili načelnik Glavnog stožera OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić, savjetnik za obranu Predsjednika RH Zlatko Gareljić, savjetnik Veleposlanstva Republike Poljske u RH Paweł Sokolowski

te brojni predstavnici ministarstava, državnih zavoda i agencija, sindikata, hitnih službi, udruga, vatrogasnih zajednica i postrojbi.

Priznanja za Naročiti pothvat Državna uprava za zaštitu i spašavanje dodjeljuje jednom godišnje pojedincu, pravnoj osobi

ili skupini osoba za posebne zasluge u operativnim akcijama zaštite i spašavanja. Dodjeljuju se u svrhu senzibiliziranja hrvatske javnosti o tome da sustav zaštite i spašavanja čine pojedinci i hitne službe koji u jednom trenutku postaju heroji i nesebično izlažu opasnosti svoje živote da bi spasili nečiji drugi. Ove su godine priznanja dodijeljena vatrogascima, pomorskoj policiji i pripadnicima Hrvatske gorske službe spašavanja koji su sudjelovali u akcijama spašavanja starice iz požara na otoku Braču, u spašavanju poljskih državljan na moru te u spašavanju speleologa. Državna uprava za zaštitu i spašavanje dodjelila je i zahvalnice za potporu i suradnju te promicanje sustava zaštite i spašavanja u 2011. godini, a koju su među ostalima dobitnici Oružane snage RH. General Lovrić zahvalio je uime dobbitnika zahvalnicu te je naglasio da je ovo priznanje dodatan poticaj za daljnje jačanje sustava zaštite i spašavanja u Republici Hrvatskoj koji mora biti sposoban i spreman odgovoriti na sve potencijalne izazove u zaštiti hrvatskih građana.

OJI

Regata kutera

Finalna utrka Veslačke regate kutera u povodu blagdana Sv. Nikole, zaštitnika pomoraca, održana je 5. prosinca u pomorskoj bazi Lora u Splitu.

Natjecanja u Veslačkoj regati kutera održana su od 1. do 6. prosinca u Kaštelanskom zaljevu, a sudjelovale su postrojbe Hrvatske ratne mornarice i 5. kadetska satnija iz sastava Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" - Odsjek Split. Glavni sudac i ujedno časnik za kinezilogiju Zapovjedništva HRM-a, kapetan fregate

Ivica Bajaj posebno je zadovoljan poznavanjem pomorskih vještina koje su uz odličnu fizičku spremnost iznimno važne za uspješnost posada u regati.

Obalna straža RH odnijelje je naslov pobjednika ove već tradicionalne regate, a posadu Središta za obuku ostavili su iza sebe za dvije dužine kutera na natjecateljskoj stazi dugoj 800 metara. Treće mjesto osvojila je posada Zapovjedništava HRM-a, a četvrto mjesto pripalo je Flotili HRM-a. Kadeti Odsjeka Split Hrvatskog vojnog učilišta osvojili su peto mjesto, a šesto mjesto pripalo je Pomorskoj bazi Split dok bojnu Obalne službe motrenja i obavješćivanja čeka još mnogo napornih treninga kako bi se uspjeli pomaknuti sa zadnjeg mjesta. Nakon završetka natjecanja, zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urić uručio je priznanja posadama kutera te naglasio da dobar i uspješan mornar, dočasnik i časnik mora biti dobar pomorac za kojeg je jednakov vrijedna tradicija i tehnika.

OJI HRM

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

PRIKAZ SRPSKIH KONCENTRACIJSKIH LOGORA STAJIĆEVO

U polumračnoj prostoriji gdje je postav smješten, krije se nepodnošljiva količina emocija. Prozori s rešetkama, polumrak, hladnoća, goli zidovi, vлага... Silueta čovjeka napravljena od žice u položaju u kojem su

zarobljenici trebali čučati okrenuti prema zidu s rukama na potiljku dok od iznemoglosti ne bi pokleknuli i pali... Na podu hladnom,

betonskom slamnate prostirke i pohabane deke poredane jedna uz drugu,

uz gole i hladne zidove najbolje su oslikale smještaj u logorima u kojima su uz slabu prehranu, svakodnevnu torturu, gotovo nikakve higijenske uvjete zarobljenici dovođeni do granica iznemoglosti, a dio njih i do smrti

Memorijalni dokumentacijski centar Domovinskog rata u Vukovaru svojim je izložbenim postavima koliko god je to bilo moguće nastojao pokazati stradanje Vukovara, njegovih stanovnika i branitelja tijekom Domovinskog rata. I kad je Bitka za Vukovar završila okupacijom grada, patnja njegovih stanovnika i branitelja, nažalost, nastavila se u srpskim koncentracijskim logorima. Strahote zarobljenika u to vrijeme kad je njihov život vrijedio tako malo ili gotovo ništa prisjećamo se obilazeći izložbeni postav Memorijalnog centra koji nosi naziv Prikaz srpskih koncentracijskih logora Stajićevo i Begejci. Iza tog jednostavnog naziva, kad uđete u polumračnu prostoriju gdje je postav smješten, krije se nepod-

Smještaj u logorima: najčešće hladan betonski pod, pohabane deke i nikakvi higijenski uvjeti

Jedna od razmjena zarobljenih hrvatskih branitelja

ENTRACIJSKIH LOGORA I BEGEJCI

nošljiva količina emocija. Prozori s rešetkama, polumrak, hladnoća, goli zidovi, vлага... Silueta čovjeka napravljena od žice u položaju u kojem su zarobljenici trebali čučati okrenuti prema zidu s rukama na potiljku dok od iznemoglosti ne bi pokleknuli i pali. Na podu hladnom, betonskom slamnate prostirke i pohabane deke poredane jedna uz drugu, uz gole i hladne zidove najbolje su oslikale smještaj u logorima u kojima su uz slabu prehranu, svakodnevnu torturu, gotovo nikakve higijenske uvjete zarobljenici dovođeni do granica iznemoglosti, a dio njih i do smrti. Na golim zidovima slike iz logora, slike mučenja zarobljenika. Kao jedan od dokumenata toga vremena izloženo je i pismo vukovarskog

branitelja Milana Turkalja, dio koji smo prenijeli u prvom tekstu ovog serijala u kojem predstavljamo Memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata.

Pošjetitelji, kažu nam djelatnici Centra, kroz ovaj prostor prođu šutke. Čim se uđe u prostoriju, na monitoru se počnu vrtjeti fotografije na kojima je dokumentirano odvođenje Vukovaraca u logore, slike rata. Snažan dojam ovaj postav ostavlja na djecu. Kad nakon zanimljivih vanjskih postava dođu u ovu zgradu, s njihovih lica izgubi se osmjeh. Postavljaju pitanja o tome što se to dogodilo. Ne čudi što rečenice koje upišu u knjigu dojmova itekako imaju svoju težinu. A poruka velike većine njih može se svesti na iskrenu i neskrivenu zahvalu vukovarskim herojima i svim braniteljima.

Iz ovog prostora mraka i tame kroz razrušeni zid ulazi se u prostor u kojem je izloženo pješačko naoružanje uglavnom ručne izrade, o čemu više u sljedećem nastavku. ■

Položaj u kojem su zarobljenici morali čučati dok od iznemoglosti ne bi pali...

POLAGANJE KOBILICE PRVE F125

Polaganje kobilice prve od četiriju stabilizacijskih fregata klase Baden-Württemberg programa F125 održana je 2. studenog u njemačkom brodogradilištu Blohm+Voss u Hamburgu. Polaganje kobilice označava okončanje prvog brodograđevnog modula te njegov smještaj na navoz oko kojeg će se smještati sljedeći moduli i sekcijske novog plovila a čija je priprema započela prije šest mjeseci. Nova klasa fregata je namijenjena njemačkoj ratnoj mornarici, a zamjenit će osam fregata F122 klase Bremen gradenih tijekom osamdesetih. Program je poznat i pod imenom SFP (Stabilization Frigate Program). Nove fregate gradiće se u brodogradilištima njemačkih tvrtki ThyssenKrupp Marine Systems i Friedrich Lürssen Werft koje su za potrebe programa osnovale konzorcij ARGE F125. Očekuje se da će fregate ući u operativnu uporabu u sljedećih nekoliko godina.

Fregata F125, duljine oko 149,5 m, širine 18,8 m i istisnine oko 7200 tona, bit će prvi njemački brod posebno projektiran i opremljen za tzv. stabilizacijske operacije. Stabilizacijske postrojbe osmišljene su kao potpora borbenom djelovanju za dugotrajnih svjetskih kriza nižeg i srednjeg intenziteta. Brodovi će sudjelovati i u mirovnim operacijama, a u usporedbi s fregatama klase F124 i F123 bit će stalno opremljene s manje naoružanja koje, prema dostupnim podacima, uključuje protubrodske projektili, dva RAM (Rolling Airframe Missile) lansera, top kalibra 127 mm, dva automatska topa kalibra 27 mm i dvije teške strojnica kalibra 12,7 mm.

M. PTIĆ GRŽELJ

KANADSKI VOJNO-BRODOGRAĐEVNI UGOVORI

Kanadska vlada objavila je pobjedničke brodograđevnog natječaja za gradnju vojnih brodova te plovila namijenjenih obalnoj straži vrijednosti 32 milijarde američkih dolara (33 milijarde kanadskih dolara) u sljedećih 30 godina. Spomenuti ugovori dodijeljeni su samo dvama brodogradilištima: brodogradilištu Halifax tvrtke Irving Shipbuilding te brodogradilištu Vancouver tvrtke Seaspan Marine pri čemu je jedini gubitnik natječaja tvrtka Davie Shipyards. Prva tvrtka osigurala je poslove vrijednosti 25 milijardi dolara za gradnju fregata, razarača i ophodnih brodova dok je vancouverškom brodogradilištu pripalo osam milijardi vrijednih poslova u nevojnoj brodogradnji, uključujući gradnju polarnih ledolomaca nove klase Diefenbaker. Još uvjek se očekuje dodjeljivanje ugovora vrijednosti oko 2 milijarde dolara za

gradnju manjih plovnih jedinica. Kritičari trenutačne vlade ocjenjuju ovu objavu riskantnom zbog odluke da se ovako velika količina novca koncentririra na samo dva mesta umjesto raspoređivanja na sve potencijalne graditelje. Cilj je vlade osigurati dovoljno brodograđevnog znanja i vještina na tim mjestima i omogućiti pobednicima ugovora bolju ekonomiju razmjera, čime se smanjuju troškovi gradnje plovila u serijama, a cijelokupan posao omogućava generacijama radna mjesta. Potpisivanje ugovora o gradnjama plovila očekuje se početkom 2012.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Eurofighter

EDA-R SPREMAN ZA PRIMOPREDAJU

Prvo plovilo akronima EDA-R (Engin de Débarquement Amphibie - Rapide) okarakterizirano kao brzi desantni katamaran, spremno je za primopredaju francuskoj ratnoj mornarici nakon uspješno obavljenih pokusnih plovidbi te ispitivanja svih stanja krcanja. Francuska je mornarica naručila ukupno četiri plovila EDA-R ugovorom o gradnji potpisanim 2010. Drugo plovilo u klasi bit će spremno za dostavu potkraj godine dok će posljednja dva plovila biti dostavljena tijekom 2012. Plovilo EDA-R je projektirano te izgrađeno u francuskom brodogradilištu Socarenam tvrtke Construction Industrielles de

la Mediterranee (CNIM). Novi katamaran zamjenit će starije desantne plovne jedinice (CTM) francuske mornarice, no ponajprije je projektiran za potrebe višenamjenskog desantnog broda klase Mistral. Dizajn EDA-R-a izведен je iz vrlo inovativnog koncepta također brzog desantnog katamarana nazvanog L-CAT. Glavne brodograđevne odlike EDA-R-a su duljina 30 m, širina 12,8 m i gaz pri punom stanju krcanja 2,5 m dok je pri lakoj istisnini 0,6 metara. Omogućen je transport jednog voda uključujući tri laka oklopna vozila i tri vozila AMX-10

RC ili mnoge druge varijacije opreme i ljudstva do 100 t nosivosti. Najveća je brzina 30 čv dok se brzina od 20 čv postiže pri punom opterećenju, a doplov od 1000 Nm održiv je pri brzini od 15 čvorova. Pogonski sustav CODAD konfiguracije sastoji se od četiri dizelskih motora MTU Friedrichshafen 12V2000 M92 svaki snage 300 kW te četiriju Wartsilinu vodomlaznih propulzora. Temeljno brodsko naoružanje sastoji se od dvije strojnica kalibra 12,7 mm te dvije kalibra 7,62 mm.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVI USPJEH ZA EUROFIGHTER?

Uz dosadašnje izvozne uspjehe konzorcija Eurofighter, odnosno prodaje višenamjenskog borbenog aviona Eurofighter Typhoon II Austriji i Saudijskoj Arabiji, i Ujedinjeni Arapski Emirati zainteresirani su za njegovu kupovinu. Tijekom međunarodnog velesajma zrakoplovne tehnike Dubai Air Show 2011 koji je tijekom studenoga održan u Dubaju, Ujedinjeni Arapski Emirati pozvali su konzorcij Eurofighter na dostavljanje ponude za predstojeći natječaj modernizacije svog zrakoplovstva.

U sljedećim godinama Dubaj kani postojeću flotu borbenih aviona Mirage 2000-9 povući iz operativne uporabe, odnosno u razdoblju 2018. - 2025. nabaviti borbeni avion nove generacije. Kao kandidati na tom natječaju već se razmatraju ponude francuskog Dassault Rafalea, te američki borbeni avioni F-15SE Silent Eagle, F/A-18E/F Super Hornet i F-35. Tijekom Dubai Air Showa 2011 održano je više letnih i zemaljskih prikaza mogućnosti borbenog aviona Eurofighter Typhoon II, a uz to veliku pozornost privlači njegov paket opreme koji bi se mogao ponuditi Ujedinjenim Arapskim Emiratima. Tako se između ostalog nudi vektorirani potisak pogonskog bloka Eurojet EJ200, AESA radarski sustav, napredna pilotska kaciga s HMSS (Helmet Mounted Symbology System) sustavom te navođeni projektili Meteor i Marte.

I. SKENDEROVIC

DOSTAVLJEN PRVI MODERNIZIRANI FINSKI HAWK

U zrakoplovnoj bazi Kauhava Finskog ratnog zrakoplovstva (Ilmavoimat) krajem studenoga dostavljen je prvi modernizirani napredni mlazni školski avion BAE Hawk Mk 66. Riječ je o prvom od ukupno 16 aviona BAE Hawk Mk 66 koji će do kraja 2013. biti modernizirani. Poslove modernizacije obavlja finska tvrtka Patria Aviation, i to u Finskoj surađujući pritom s kanadskom tvrtkom Esterline CMC Electronics.

Finska je tijekom 2007. od Švicarske kupila 16 aviona BAE Hawk Mk 66, kako bi osigurala kontinuitet i višu razinu obuke svojih vojnih pilota, odnosno

njihov lakši prelazak na borbene avione F/A-18C/D Hornet. Nakon njihova uvođenju u operativnu uporabu tijekom 2009. odlučeno je da se krene u njihovu modernizaciju, odnosno opremanje "glass cockpit" konfiguracijom avionike kakvu je Patria Aviation prethodno oba-

vila u suradnji s Esterline CMC Electronics na finskim školskim avionima BAE Hawk Mk 51/51A, kojima se koristi od osamdesetih godina prošlog stoljeća. Temelj modernizacije finskih BAE Hawk Mk 66 čini Cockpit 4000 integrirani paket avionike, s novim višefunkcijskim prikaznicima, odnosno središnjim računalom otvorene arhitekture koji omogućava prilagođavanje i pripremu aviona za različite letačke zadaće i obuku pilota. Time se postiže bolja iskoristivost aviona te niži operativni troškovi i priprema pilota za F/A-18C/D Hornet.

I. SKENDEROVIC

PORINUT PRVI AMBASSADOR

Prvi od četiri brza raketna broda (Fast Missile Craft - FMC) klase Ambassador IV namijenjen egiptskoj ratnoj mornarici porinut je 20. listopada u američkom brodogradilištu tvrtke VT Halter Marine. Plovilo imena S. Ezzat (682) je krstio i imenovao pet dana ranije egiptski kontraadmiral Mohamed Abdel-Aziz, zapovjednik mornaričke baze Port Said a brodovi će biti izgrađeni unutar FMS (Foreign Military Sales) programa, ukupne vrijednosti oko 800 milijuna dolara.

Osnovne brodograđevne odlike brzih raketnih brodova klase Ambassador IV su duljina 62,6 m te istisnina 779 t a dostava je predviđena krajem 2012. godine. Četiri dizelska motora MTU 16V 595 TE90 ukupne snage 16,2 MW konfigurirane na četiri osovine mogućavat će maksimalnu brzinu od 35 čv, doplov od 2000 nm pri 15 čv. Brod je projektiran za priobalnu ophodnju, nadzor, presretanje i napad

te potporu mornaričkim zadaćama u Crvenom i Sredozemnom moru te Sueskom kanalu.

Temeljno naoružanje uključuje dva četverostruka lansera projektila Harpoon Block II, lansirni sustav Mk 49 za projektil RAM Block 1A, top Oto Melara 76 mm/62, sustav namijenjen bliskoj borbi Mk 15 Mod 21 (Block 1B) Phalanx te četiri lansera mamaca Super Barricade.

M. PTIĆ GRŽELJ

Sredinom studenoga u Rimu je svečano potpisana službena predaja novog školsko-borbenog aviona talijanskom ratnom zrakoplovstvu. Riječ je o naprednom avionu T-346A nove generacije koji je proizvela talijanska tvrtka Alenia Aermacchi, dio konzorcija Finmeccanica. Rimskoj ceremoniji prethodilo je višemjesečno testiranje

ITALIJI SLUŽBENO PREDAN PRVI T-346A

nje T-346A, što je nova talijanska oznaka za avion M-346 Master, kako na zemlji tako i u zraku da bi se u cijelosti provjerila funkcionalnost svih sustava na avionu. Do kraja 2012. talijanskom ratnom zrakoplovstvu bit će dostavljeno ukupno šest aviona T-346A, uz prateću opremu i materijal za opsluživanje i održavanje te jedan zemaljski trenažni sustav. Vrijednost te narudžbe procjenjuje se na 220 milijuna eura.

Školsko-borbeni avion T-346A dizajniran je kao školski avion za prijelaz na borbene avione 4. i 5. generacije, uz mogućnost

uporabe u borbenim djelovanjima. Pogonsku skupinu čine dva turboventilacijska motora Honeywell/ITEC F124-GA-20, svaki potiska od po 2850 kg, koji omogućavaju maksimalnu brzinu od 1255 km/h. Operativni vrhunac leta je 13 715 m, dok je dolet 1890 km. Maksimalna težina aviona na polijetanju iznosi 9500 kg, od čega na devet podyjesnih točaka može ponijeti do 1800 kg zrakoplovnog naoružanja u različitim kombinacijama aviobombi, navođenih i vođenih projektila.

I. SKENDEROVIC

EMALS USPJEŠNO LANSIRAO F-35C

Krajem studenoga testiranja EMALS sustava (Electro-Magnetic Aircraft Launch System) elektromagnetskog katapultu za avione ubilježila su novi važan uspjeh. Prvi su put uspješno provedena katapultiranja višenamjenskog borbenog aviona zadnje generacije F-35C. Radi se o dijelu zemaljskih testiranja produkcijskog primjera F-35C, koji je poznat i po oznaci CF-3. Testiranja na EMALS-u provedena su u američkom Lakehurstu, gdje je prethodno provedeno 50 uspješnih katapultiranja F-35C/CF-3 s parnog katapulta TC-13-2. Testiranja kompatibilnosti "mornaričke" inačice F-35C i EMALS sustava smatraju se ključnim, jer će oba sustava tijekom svog predstojećeg operativnog vijeka biti nerazdvojni "suputnici", kako na američkim tako i na britanskim nosačima zrakoplova. Velika pozornost tijekom testiranja EMALS sustava poklanja se promatranju ponašanju katapulta ali i aviona, jer maksimalna težina F-35C na polijetanju iznosi 31 800 kg što je usporedivo s težinom mnogo većeg aviona kao što je to bio

F-14D Tomcat. EMALS sustav bit će pouzdaniji i jednostavniji za održavanje, znatno će manje opterećivati posade aviona jer će njihova ubrzanja biti bolje prilagođena masi aviona, a sama će ubrzanja biti linearna (kao na suvremenim dizalima), za razliku od naglih trzaja neizbjegnjih kod parnih katapulta koji doslovno izbacuju pilote iz sjedala tijekom naglih ubrzanja. Linearno ubrzanje manje će opterećivati i konstrukciju aviona, posebno nosne noge stajnog trapa i prednjeg dijela trupa. EMALS donosi znatno jednostavniju konstrukciju koja zahtijeva manje prostora i neusporedivo manje podsustava, veću pouzdanost posebice u uvjetima niskih temperatura, veću fleksibilnost snage katapulta, te do čak 30% više snage. Početak konačne integracije EMALS sustava na nosač zrakoplova Američka ratna mornarica najavljuje za 2013., dok se okončanje postupka certificiranja sustava najavljuje za 2015. godinu.

I. SKENDEROVIC

VIŠENAMJENSKO VOZILO WISENT

Njemačka tvrtka Rheinmetall Defence razvija napredno višenamjensko vozilo Wisent, pogonske konfiguracije 8x8. Razvijen je kao odgovor tvrtke na zahtjev njemačkog ministarstva obrane o razvoju vozila programa Geschützte Führungs und Funktionsfahrzeuge - GFF, odnosno oklopno zapovjedno višenamjensko vozilo klase 4. U osnovi je riječ o vozilu koje je po zadaćama i nači-

nu uporabe slično američkoj klasi oklopnih vozila MRAP. Po masi i mogućnostima u njemačkoj bi vojsci popunio prazninu između oklopног vozila Dingo 2 i borbenog oklopног vozila Boxer. Wisent ima masu 26 tona, dugačak je 7,75 m, širok 2,55 i visok 2,75 - 3,05 m. Ima nosivost 6 tona, pokreće ga MAN-ov motor s 430 KS. Postiže najveću brzinu od 105 km/h, a s punim spremnikom može prevaliti oko 700 km. Sastoji se od prednje kabine za tri člana posade i promjenjivih modula koji se postavljaju na stražnji dio kamiona. Moduli se mogu prilagoditi raznim zadaćama kao što su prijevoz vojnika, medicinsko zbrinjavanje, a razmatra se i modul za zapovjedno vozilo.

M. PETROVIC

Foto: Rheinmetall Defence

KAŠNJENJE ŠPANJOLSKЕ S 80A

Dostava prve španjolske podmornice projektnog imena S 80A odgodena je i do dvije godine zbog nedostatka proračunskih sredstava španjolskog ministarstva obrane. Umjesto primopredaje španjolskoj Kraljevskoj ratnoj mornarici predviđene sredinom 2013., novim brodograđevnim terminskim planom kompanije Navantia primanje u operativnu službu očekuje se tijekom 2015. Ne navodi se točan mjesec dostave prve podmornice u klasi, no preostale tri podmornice bit će dostavljene sukcesivno u jednogodišnjim intervalima kako je i inicijalnim planom i bila predviđena dinamika dostave.

Kao jedan od vodećih mornaričkih programa, podmornice S 80A trebale bi zamijeniti one zastarjele klase Galerna (S 70) koje su prošle veliku modernizaciju čime se životni vijek produljio za pola desetljeća.

M. PTIĆ GRŽELJ

UTJECAJ GEOLOŠKE GRAĐE I GEOMORFOLOGIJE OTOKA IWO JIMA NA VOJNE OPERACIJE 1945. GODINE

Od 19. veljače do 26. ožujka 1945. vulkanski otok Iwo Jima u zapadnom Pacifiku postao je po-prište žestoke bitke između oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država i Japanskog Carstva.

Geološka građa i geomorfologija otoka imala je znatan utjecaj na učinkovitost bombardiranja zrakoplovstva i mornarice SAD-a neposredno prije iskrcavanja na otok, na uspješnost samog iskrcavanja vojnika i opreme, kao i na dinamiku osvajanja otoka

Tijekom 1945. godine otok Iwo Jima našao se u fokusu mornarice SAD-a kao strateški važan otok u Pacifiku na kojem se nalaze japanski aerodromi koji omogućuju japanskim zrakoplovima presresti bombardere B-29 pri bombardiranju udaljenih ciljeva na Pacifik. Uz to je bio i baza za japanske pomorske snage. S druge strane osvajanje otoka i aerodroma otvorilo bi prostor za bombardiranje i eventualnu invaziju japanskog kopna.

Udaljenost do Japana za bombardere B-29 smanjila bi se za približno pola puta, a aerodromi bi primili i lovce P-51 Mustang koji bi tada imali dovoljan radius djelovanja da mogu biti pratinja i zaštita za bombardere pri napadu na Japan. Otok je izviđan i fotografiran iz zraka i s mora. Odlično izviđanje napravila je posada podmornice USS Spearfish koja je preko periskopa snimila niz fotografija. Međutim obavještajna procjena podcijenila je broj japanskih vojnika na otoku kao i kvalitetu i opseg utvrđivanja i drugih obrambenih priprema na otoku.

Planeri vojne operacije (general Holland McTyeire Smith, admiral Marc Andrew Mitscher, general Graves Blanchard Erskine i pukovnik Alexander Archer Vandegrift) očekivali su,

nakon učestala bombardiranja iz zraka i topničke pripreme s ratnih brodova, minimalan i kratkotrajan otpor japanske vojske. Takva procjena pokazala se pogrešnom što će za posljedicu imati veliki broj američkih žrtava.

Koliko je bombardiranje iz zraka i topnička priprema s ratnih brodova bila neučinkovita, a istodobno do izražaja došla kvaliteta i otpornost utvrđenih japanskih položaja najbolje pokazuje podatak da se od 9:00 sati 19. veljače 1945. kad se iskrcao prvi val marinaca na otok do sumraka istog dana broj američkih gubitaka popeo na 2.420 ranjenih i poginulih vojnika.

Nakon teškog poraza japanske vojske i mornarice kod Marijanskih otoka, od lipnja do studenog 1944. godine japanska je vojska počela pripremati obranu otoka Iwo Jime. Zapovjednik obrane otoka general Tadamichi Kuribayashi izvršio je plansko i sustavno utvrđivanje japanskih položaja na otoku iskoristivši maksimalno prirodnu osnovu geoprostora (geomorfologiju i geologiju otoka).

Značajke otoka

Veličina otoka (približno 21 četvorni kilometar), geološka građa i topografija terena nisu pružali braniteljima povoljne uvjete za obranu osim u slučaju opsežnih inženjerijskih radova koji su obuhvaćali izradu podzemnih objekata i tunela povezanih s prirodnim pećinama. Podzemni objekti su dodatno podgrađivani ili ojačani armiranim betonom.

Projektiranje takvih objekata je uključivalo sustav provjetravanja, odnosno ventiliranja prostorija i tunela zbog sumpornih para koje su na ovom vulkanskom otoku česta pojava. Vulkanски otok Iwo Jima izgrađen je od efuzivnih magmatskih stijena (trahandeziti) i vulkanoklastičnog materijala (pješčenjak, vulkanski pjesak i pepeo) koji je nataložen nakon više erupcija vulkana tijekom geološke prošlosti.

Na jugu otoka nalazi se 166 m visok vulkanski čunj (stožasta stijena vulkanskog podrijetla) Suribachi, a na sjeveru 117 m visok i djelomice urušen i značajno erodiran i zaravnjen vulkanski čunj Motoyama. Između njih se nalazi prevlaka nazvana Tidorigahara izgrađena od istaložena vulkanskog materijala.

Za desant su bile relativno povoljne jedino dugačke plaže sjeveristočno i sjeverozapadno od Suribachia. Otok je

Američki marinci pod paljbom na plaži otoka Iwo Jima

Tenkovi su se u većem broju uspješno iskrcali tek treći dan operacije, ali nisu došli do punog izražaja zbog nepovoljna terena, japanske topničke paljbe i minskih polja

bio bez značajnih izvora pitke vode pa je garnizon s više od 21.000 japanskih vojnika ovisio o dopremi pitke vode s drugih otoka. General Kuribayashi podijelio je otok na nekoliko sektora koji su se mogli neovisno braniti, ali nije do kraja završio inženjerijske radove na utvrđivanju i povezivanju tunela i podzemnih objekata na otoku zbog američkog bombardiranja i iskrcavanja u veljači 1945. godine.

Planiranje

Unatoč velikoj količini snimljena materijala američkoj je strani bilo nemoguće točno utvrditi brojčanu snagu i broj obrambenih položaja japanske vojske. Razlog tome je priroda terena, učinkovita kamuflaža, kao i činjenica da je veći dio fortifikacijskih objekata pripremljen dosta vremena prije invazije i da je dobro uklopljen u prirodnu osnovu. Većinu bunkera, podzemnih skloništa i ulaza u pećine prekrila je vegetacija koja je rasla na njima i oko njih ili su bili prekriveni maskirnim mrežama.

Takvi sustavi podzemnih vojnih tunela i objekata ako su izgrađeni u povoljnoj geološkoj i geotehničkoj sredini, omogućuju osim zaštite od motrenja i bombardiranja i zaštitu od nepovoljnih atmosferskih utjecaja. Isto tako omogućuju prikriveno

djelovanje (paljbu, kretanje i manevr) kao i opskrbu i odmor postrojbi.

Vojni geolozi Američke geološke službe (Military Geology Unit - United States Geological Survey) su pri vojno-geološkoj procjeni terena prije početka operacije procijenili da crni mineral magnetit koji se nalazi u vulkanskom pijesku, odnosno njegove magnetske karakteristike mogu biti uzrok poteškoća u uporabi detektora mina SCR-625 kojim je raspolažala američka vojska.

Mineral magnetit (kemijska formula Fe_3O_4) je željezni oksid s izrazitim feromagnetskim svojstvom. To će znatno

Zbog dobre povezanosti japanskih otpornih točki sustavom tunela (čija se dužina procjenjuje na 18 kilometara) često se događalo da je pojedini topnički ili strojnički bunker ili pećinu bilo potrebno zauzimati više puta, jer bi nastrandalu posadu zamijenilo tunelom pristiglo pojačanje. Dinamika iskrcavanja ljudstva i opreme bila je usporena, kako zbog neprekidne vatre japanskog topništva i teških strojnica tako i zbog nepovoljne podloge za iskrcavanje.

otežati pronalaženje i razminiranje mina i usporiti dinamiku zauzimanja otoka. Uz to vulkanski pjesak i drugi sedimenti na plaži otežavali su iskrcavanje amfibijskih vozila i njihovo kretanje i uspinjanje na prevlaku.

Prema Iwo Jimi upućena je flota od 450 ratnih brodova i 60.000 marinaca. Otok je povremeno bombardiran iz zraka (sedamdeset dana) prije američkog iskrcavanja i vrlo intenzivno topnički granatiran tri dana prije iskrcavanja prvog vala marinaca. Do početka iskrcavanja (dan D) na otok je bačeno više od 6800 tona zrakoplovnih bombi i 22.000 projektila s ratnih brodova, što se pokazalo nedostatnim za neutralizaciju većeg dijela dobro utvrđenih ciljeva, pa su ratni brodovi pružali topničku potporu i tijekom idućih dana koji su bili ključni za osvajanje južnog dijela otoka na kojem se nalazi Suribachi.

Dobra priprema

Utvrđeni polažaji za teške strojnice i topove u sustavu tunela unutar efuzivnih magmatskih stijena ojačanih armiranim betonom pokazali su se relativno otporni na bombardiranje iz zraka i udare topničke pripreme osim na pogotke topova velikog kalibra od 360 mm i 410 mm s bojnih brodova "North Carolina", "Washington", "New York", "Texas", "Arkansas", "Idaho", "Tennessee" i "Nevada" američke pacifičke flote.

Kod projektila topova manjeg kalibra samo direktni topnički pogodak u otvor u stijeni unutar koje su bile smještene teške strojnice i topovi značio je uništenje takvog položaja. Unatoč topničkoj pripremi i bombardiranju iz zraka većina je takvih položaja uništena tek nakon što su ih osvojili marinci ručnim granatama i bacalicima plamena, a dio su razorile inženjerijske postrojbe eksplozivom.

Japanski objekti i položaji na otoku koji su bili na površini i nisu bili utvrđeni bili su uništeni ili teško oštećeni pri bombardiranju iz zraka ili nakon topničke pripreme s ratnih brodova koja je prethodila početku iskrcavanja trupa. No višednevno bombardiranje iz zraka i s bojnih bro-

dova prije početka iskrcavanja marinaca nije značajno uništilo japanske obrambene položaje unutar sustava međusobno povezanih tunela, pećina i bunkera, pa je postrojbe prvog desantnog vala dočekala snažna paljba na plažama.

Problemi s prohodnošću

Dio vozila i opreme "zapeo" je u mekom sedimentu plaže. Zbog nagiba terena i podloge nije se uspio uspeti na uzvisinu iznad plaže. Tenkovi su se u većem broju uspješno iskrcali tek treći dan operacije, ali nisu došli do punog izražaja zbog nepovoljna terena, japanske topničke paljbe i minskih polja. Na mjestima gdje su se tenkovi ipak probili unatoč nepristupačnu terenu japanske je položaje učinkovito čistio američki srednji tenk M4A3 zvan Zippo, naoružan bacačem plamena.

Posebno je bilo nepovoljno za mrince kad je 22. veljače počela padati gusta kiša koja je natopila tlo (vulkanski pepeo i pijesak) koje je prekrilo blato što je utjecalo na kretanje i manevr tenkova i drugih vozila, kao i na probleme s pouzdanošću naoružanja.

Plansko i sustavno utvrđivanje japanskih položaja na otoku Iwo Jima omogućilo je da površinom relativno mali otok bude branjen više od mjesec dana. Dok su vojne baze na površini terena bile vrlo ranjive na bombardiranje iz zraka i s ratnih brodova, podzemne vojne baze bile su zaštićene unutar stijenske mase u području gdje geološka građa i geotehničke karakteristike to omogućuju.

(posebno teških strojnica). Vulkanski pepeo koji je prekrivao dio otoka nije bio povoljan za utvrđivanje dostignutih crta, pa američkim vojnicima nije pružao nikakvu zaštitu od japanskog topništva, a otežavao je i pronalaženje mina.

Rezultati napada

Za osvajanje otoka Amerikancima je trebalo 36 dana što je znatno više nego su prvobitno planirali za otok veličine 21 četvorni kilometar, ali manje nego što je za obranu otoka planirao japski

general Tadamichi Kuribayashi koji je namjeravao otok ustrajno braniti mjeseca do posljednjeg japanskog vojnika.

Na otoku je nakon bitke ostalo 6800 mrtvih i više od 19.000 ranjenih američkih vojnika, a zarobljeno je oko dvjestotinjak japanskih vojnika od približno 21.000 koliko ih je bilo na otoku prije početka operacije. Američkim lovcima i bombarderima put prema Japanu bio je otvoren, a aerodromi na Iwo Jima su odigrali značajnu ulogu u nastavku rata. Prihvatali su značajni dio američkih zrakoplova koji su se oštećeni ili s laskom kvarom vraćali nakon bombardiranja Japana.

Američki planeri su precijenili kapacitet plaže sjeveroistočno od Suribachia (s obzirom na topografiju i geologiju terena) za planiranu dinamiku iskrcavanja tolikog broja vojnika, vozila i opreme. Geološka građa i geomorfologija otoka Iwo Jima imala je, uz utjecaj na učinkovito postavljenu obranu otoka koja je iskoristila prirodnu osnovu, i značajan utjecaj na odstupanje u dinamici iskrcavanja i zauzimanja otoka između prvobitnog plana i same provedbe vojne operacije. ■

Za osvajanje otoka Amerikancima je trebalo 36 dana

Godine 2010. u Strateškom pregledu obrane i sigurnosti najavljene su znatne promjene u području obrane, a britanske

Oružane snage se prilagođavaju novom dobu i nastoje osigurati obavljanje zadaća u uvjetima smanjenih sredstava

BRITANSKE REFORME

U kolovozu 2011. Obrambeni odbor donjeg doma britanskog Parlamenta (House of Commons Defence Committee - HCDC) razmatrao je odrednice Strateškog pregleda obrane i sigurnosti iz 2010. (Strategic Defence and Security Review - SDSR) i najavljeni program štednje od gotovo 20 milijardi funti koja bi se provela, kako smanjivanjem vojnih narudžbi i troškova održavanja postojeće vojne tehnike tako i smanjivanjem brojčane snage britanskih Oružanih snaga.

Prema najavama iz britanskog Ministarstva obrane, obrambeni sektor smanjio bi se za 17 000 vojnika i 25 000 civilnih djelatnika, zatvorio bi se određen broj vojnih baza, a iz operativne uporabe bio bi povučen određen broj oklopnih vozila, zrakoplova i brodova.

Britanski ministar obrane Liam Fox njavio je smanjenje u britanskoj kopnenoj vojsci za dalnjih 7000 ljudi. Bilo kako bilo, čini se da će i nakon predviđenih proračunskih smanjenja, koja su najavlje-

na u Strateškom pregledu obrane 2010. i Kompresivnom pregledu nabavki (koji predviđa smanjenje od 8 posto godišnje do 2015.), britanski vojni proračun ostati četvrti po veličini na svijetu.

Prema SDSR publikacijama, najavljeno je povlačenje iz službe mornaričkog patrolnog zrakoplova Nimrod MRA.4, odlazak Harriera GR.9 te nosača zrakoplova HMS Ark Royal.

SDSR je također ponudio i projekt preustroja britanskih Oružanih snaga u

sljedećem desetljeću. U Strateškom pregledu obrane taj koncept razvoja i preustroja snaga dobio je naziv "Buduće snage 2020." (Future Force 2020 ili FF 2020). Taj koncept preustroja je potreban da bi se proračun Ministarstva obrane mogao održati na razini od 38 milijardi funti.

Ratna mornarica

Kao rezultat projekta FF 2020., Kraljevska mornarica (RN - Royal Navy) morala je pronaći način kako će prila-

goditi svoju strukturu i brojnost u skladu s finansijskim resursima, predviđenim za razvoj njezinih budućih projekata i programa nabave. Središnji objekt mornaričkih razvojnih planova jest izgradnja dvaju 65 000 - tonskih nosača letjelica klase Queen Elizabeth i njihovo opremanje borbenim avionima F-35 JSF.

Prema SDSR-u promijenjena je inačica aviona F-35 JSF koja će biti kupljena. Umjesto STOVL (short take-off and vertical landing - kratko polijetanje i vertikalno slijetanje) inačice označene F-35B, Ministarstvo obrane i Kraljevska mornarica odlučili su se za kupovinu klasične palubne, mornaričke inačice zrakoplova označene F-35C. Ta odluka je pravdana mjerama štednje i smanjivanja troškova, a uza sve to F-35C ima veći dolet i može ponijeti veći korisni teret.

To, istodobno, znači da se Velika Britanija definitivno povlači iz STOVL zrakoplovog biznisa, koji je nacionalna obrambena zrakoplovna industrija počela razvijati još 1960. godine razvojem koncepta zrakoplova Harrier. Daljnji korak je "umirovljenje" i otpis iz službe nosača zrakoplova HMS Ark Royal i zrakoplova tipa Harrier još početkom 2011. godine kao i uvođenje u službu JSF-a u inačici F-35C svakako prije 2020. godine. Nemogućnost ili odgađanje provedbe ovih mjera, prema autorima SDSR-a, dovelo bi do toga da Britanija ne bi kroz čitavo desetljeće mogla razviti u potpunosti potencijale mornaričkog zrakoplovstva.

Sadašnje mornaričke strateške snage za odvraćanje su utemeljene na četiri nuklearno pokretane balističke podmornice klase Vanguard. Ove podmornice su opremljene balističkim projektilima Trident II D5 koje proizvodi američki Lockheed Martin.

Ratno zrakoplovstvo

Slično kao i RN i Kraljevsko ratno zrakoplovstvo (RAF - Royal Air Force) se prilagođava novom SDSR-u. Prema odrednicama SDSR-a, RAF je izgubio 15 posto svog operativnog proračuna i više od osam milijardi funti iz fonda za nabavu. Smanjuje se za 5000 ljudi te se zatvara nekoliko zrakoplovnih baza. Sljedeći je potez povlačenje iz operativne uporabe svih zrakoplova tipa Harrier koji se rabe u RN-u i RAF-u kao i otpisivanje iz uporabe izvidničkih zrakoplova tipa Nimrod MRA.4. Vlada je također predložila smanjenje broja borbenih zrakoplova Panavia Tornado GR.4 i Eurofighter Typhoon u operativnoj uporabi. Dok je projekt Boeing RC-135 Rivet Joint ELINT dobio zeleno svjetlo radi zamjene zrakoplova Nimrod, ostali zrakoplovi i letjelice poput Raytheonova Sentinela R.1 ASTOR (Airborne Stand-Off Radar System), također višesenzorskog izvidničkog zrakoplova Raytheon Shadow R-1 i besposadne letjelice General Atomicse MQ-9 Reaper predviđeni su za povlačenje iz službe. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Građanski rat u Libiji koji je nedavno završio tek je jedan od sličnih ratova koji su vođeni u svijetu posljednjih desetljeća. Za razliku od prve polovice XX. stoljeća u kojem su prevladavali međudržavni oružani sukobi, u suvremenom svijetu prevladavaju ratovi između različitih snaga unutar iste države

RATOVI UNUTAR GRANICA

Za razliku od prve polovice dvadesetog stoljeća kojom su dominirali međudržavni sukobi, nakon 1945. godine brojem prevladaju unutarnji sukobi, te je broj međudržavnih sukoba opao na

samo sedamnaest posto svih ratova vođenih u svijetu. Takav se trend nastavio pa danas većina modernih ratova ima karakter unutarnjeg sukoba s vanjskim interferiranjem. Njemački su povjesni-

čari Gantzel i Schwinghammer (Warfare Since the Second World War, 2000.) primijetili da se ovakav trend rasta unutarnjih sukoba u odnosu na međudržavne dogodio prvi put od Napoleonskih

Pojam građanskog rata

Građanski se rat kolokvijalno najčešće definira kao oružani sukob unutar iste države. Međutim, prema profesoru Sambanisu sa sveučilišta Yale ("What is Civil War?", 2004.), građanskim se ratom može kvalificirati sukob koji udovljava sljedeće kriterije:

- odvija se na teritoriju međunarodno priznate države s najmanje 500 tisuća stanovnika
- zaraćene su strane politički i vojno organizirane te su istaknule svoje ciljeve
- vlada se pojavljuje kao glavna zaraćena strana, odnosno u slučajevima izostanka sre-

dišnje vlasti politička snaga koja aspirira na taj status

- glavna ustanička skupina mora izvorno biti lokalno organizirana i novačena bez obzira na naknadno vanjsko novačenje

• slabija je strana u sukobu sposobna pružiti djelotvoran otpor

- sukob je kontinuiran i barem niskog intenziteta bez incidencije trogodišnjeg razdoblja u kojem godišnji broj žrtava pada ispod 500

• godinom početka sukoba smatra se prva godina u kojoj se dogodilo od 500 do tisuću

žrtava a kao kraj rata uzima se mirovni sporazum koji proizvodi barem šest mjeseci mira, odnosno odlučujuća vojna pobjeda pobunjenika koja dovodi do uspostave novog režima.

Prihvaćanjem ovako postavljene definicije građanskog rata povlači se jasna razlika između građanskog rata i unutarnjih nemira (Iran 1979.), ili između građanskog rata i terorističke kampanje (Sjeverna Irska 1968. - 2006.), vojnog udara (Čile 1973.), odnosno organiziranog kriminala (Meksiko 2006. - 2011.), koji ne udovoljavaju jednom ili više postavljenih kriterija.

ratova. Istraživač na *International Peace Research Institute* Sklede Gleditsch je izbrojio 163 unutarnja sukoba vođena od 1946. do 2001. koji se u širem smislu mogu kvalificirati kao građanski ratovi.

Više žrtava i teže posljedice

Porazna je činjenica što građanski ratovi u pravilu donose veći broj civilnih žrtava i opsežnija razaranja od međudržavnih ratova, dok društva zahvaćena tim tipom sukoba godinama trpe posljedice u obliku ekonomske i kulturne zaostalosti te nestabilnosti političkog sustava.

Iako su građanski ratovi u različitim vremenskim razdobljima izbjegali u cijelom svijetu, neki dijelovi Zemljine kugle su bili znatno češće izloženi od drugih. Počevši od pedesetih godina dvadesetog stoljeća Azija je imala visoku frekvenciju građanskih ratova, dok je Afrika nakon dekolonizacije šezdesetih godina trpila brojne građanske ratove a nakon osamdesetih godina imala stopu manju od prosjeka ostatka svijeta. Latinska je Amerika vrhunac broja građanskih ratova dosegnula u osamdesetim godinama, dok je niz zemalja bivšeg Sovjetskog Saveza i istočne Europe u ovaj krug ušao u devedesetima.

Od Rima do Libije

Kroz povijest su vođeni mnogi građanski ratovi, spomenimo samo najveće, niz građanskih ratova u starom Rimu (49.-45., 44.-42. i 32.-30. pr. Kr.), Kini (755.-763., 1851.-1864.), Tridesetogodišnji rat u Njemačkoj (1618.-1648.), Engleski građanski rat (1642.-1651.), Američki građanski rat (1861.-1865.). U prvoj polovici dvadesetog stoljeća građanski je rat razdirao Rusiju (1917.-1921.), Kinu (1928.-1937.), Austriju (1934.), Španjolsku (1936.-1939.) te niz drugih zemalja, a ishodi nekih tih sukoba su oblikovali međunarodne odnose u sljedećim desetljećima.

Druga polovica dvadesetog stoljeća je, zbog interesa supersila u Hladnom ratu, formiranja protokolonijalne svijesti u nizu kolonija te raspada Sovjetskog Saveza, donijela niz novih unutarnjih

sukoba. Tako su građanski ratovi izbili nakon svršetka japanske okupacije u Kini (1945.-1949.), odnosno u Grčkoj (1946. - 1949.) nakon njemačke okupacije. Preljevanje vijetnamskog sukoba je dovelo do rata i genocida u Kambodži (1967. - 1991.) te Laosu (1953. - 1975.), sovjetsko miješanje i invazija do sukoba u Afganistanu (1978.- 2011.) koji se nastavio i nakon sovjetskog povlačenja. U Pakistanu je pokret za neovisnost istočnog dijela zemlje rezultirao građanskim ratom (1971.) i stvaranjem neovisnog Bangladeša, dok je aktualni pakistanski

u susjednom Burundiju (1997.) doveli su etnički sukobi. U Kongu je prvi građanski rat izbio neposredno nakon dekolonizacije (1960. - 1965.) a drugi (1997. - 2011.) prenošenjem sukoba iz Ruande i Burundija. Građanski je rat počeo nakon dekolonizacije i u Angoli (1975.-2002.), dok je pokušaj odcjepljenja pokrajine Biafra rezultirao teškim građanskim ratom u Nigeriji (1967. - 1970.). Rat u Somaliji (1982. - 2011.) nije uspjela zaustaviti ni međunarodna intervencija te je Somalia i danas jedno od najtežih žarišta u

Rat u Somaliji aktualan je i danas

sukob (2004. - 2011.) nastao na periferiji afganistanskog sukoba. Građanski rat na Šri Lanci (1983. - 2009.) je rezultat etničkog sukoba koji je vodio do pokušaja odcjepljenja dijela teritorija, kao i sukobi u Indoneziji (Aceh 1953. - 1959., Papua 1969. - 2011, Istočni Timor 1975. - 2002.), u Burmi (1948. - 2011.) te Filipinima (1972. - 1996.). Sukobi u Indoneziji 1965. godine kao i u Nepalu (1950.- 1951., 1961.-1962. i 1996.-2006.) bili su politički motivirani. U Latinskoj Americi najteži građanski ratovi su vođeni u Kolumbiji (1978. - 2011.), Nikaragvi (1978. - 1979. te 1980. - 1989.), Salvadoru (1979. - 1992.), Gvatemali (1974. - 1994.), te u Meksiku (1994., 1995., i 1996.) a u pravilu su bili motivirani socijalnim razlikama.

Etnički sukobi

Do dva građanska rata u Ruandi (1959. - 1961. i 1990. - 1994.), kao i

svijetu. Pobjeda islamskih stranaka je vodila do rata u Alžиру (1991. – 2001.). Sukob različitih vjerskih zajednica je povod građanskih ratova u Libanonu (1975. - 1990.) te na Cipru (1963. - 1964. i 1974.). Nakon početka američke okupacije u Iraku planuo je sektaški sukob iračkih vjerskih skupina (2003. - 2011.) dok je rat u Jemenu (1968. - 1969.) bio politički motiviran. Pitanje kurdske manjine je dovelo do rata u Turskoj (1984. - 2011.), odnosno Iraku (1961. - 1975. te 1988. - 1994.). Građanski rat u Tadžikistanu (1992. - 1997.) je vođen zbog političkih razloga, dok je splet političkog i etničkog konflikt-a doveo do sukoba u Gruziji (1991. - 2008.).

Hrvatski vojnik će u sljedećih nekoliko brojeva prikazati okolnosti nastanka, tijek te posljedice koje su nastale u nekim najvažnijim građanskim ratovima vođenim nakon 1945. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Dokumentirani zapisi o neistinama protiv Hrvatske tijekom Domovinskog rata (VIII. dio)

U dostupnoj znanstvenoj literaturi dokazano je da su tijekom Bitke za Vukovar, radom "Odelenja za propagandni rat" u Beogradu (tzv. Opera) u medijski i javni prostor Hrvatske plasirane mnoge protuobavijesti i dezinformacije u sljedeću svrhu:

- slomiti moralnu i duhovnu snagu i jedinstvo hrvatskih branitelja te odvojiti ih od državnih struktura ("razdijeli pa vladaj");
- optužiti hrvatsko državno vodstvo za veleizdaju,
- poticati pokušaj nasilnog prevrata u RH,
- optužiti hrvatske državne vlasti, a posebno vukovarske branitelje da su sljedbenici i pristaše ustaške ideologije, odnosno da su za "nastavak organiziranog činjenja zločina nad Srbima, koje se ponavlja kao i u II. svjetskom ratu."

Optuživanjem branitelja, posebno vukovarskih, kao "pripadnika povampirenih ustaških hordi koje teroriziraju nevine Srbe", stvarala se situacija protuhrvatske hysterije kod Srba u cijeloj Jugoslaviji i inozemstvu, pokušavalo protivnicima hrvatskog međunarodnog priznanja dati dodatnu pomoć u pokušajima onemogućavanja tog priznanja, ali i opravdavalo zločine koje su agresori i pobunjenici provodili, ili će tek planirano provoditi nad hrvatskim stanovništvom i braniteljima, vojnicima i civilima na područjima koja osvoje. Srpski su mediji bili puni rasističko-huškače terminologije (koja im se na kraju vratila kao bumerang u Bljesku i Oluji). Tako su u beogradskim Večernjim novostima osvanuli članci i naslovi u svrhu pojačavanja protuhrvatske hysterije i pripreme javnosti za zločine koje će srpske snage počiniti u Vukovaru, posebice na Ovčari, gdje su dovedeni i ubijeni bolesnici, ranjenici i pripadnici medicinskog osoblja iz Vukovarske bolnice. Kronološkim redom u njima se navodi:

- 19.11.1991. – Vukovar oslobođen; Formirani dosije vukovarskih zločinaca i njihovih žrtava; - 20.11.1991. – U jednom od podruma Borova Naselja pronađeno 40 zaklanih mališana; Pretpostavlja se da su "civilni" u vukovarskoj bolnici zapravo

pripadnici ustaške vojske; Pokolj dece; Direktorka – Jatak (o dr. V. Bosanac);

- 21.11.1991. Članovi hrvatske nacionalne garde, prema svedočenju fotoreportera Rojtera Gorana Mikića, sekli grkljane deci između pet i osam godina i bacali ih u podrum; Ustaše glume bolesnike;
- 22.11.1991. Sloboda stigla u pakao; Zveri klale u ponoć;
- 23.11.1991. Svedok masakra dece; Uhvaćene ustaše ne poriču zlodela koje su počinili nad Srbima u Vukovaru: ponosni na zločine;
- 24.11.1991. Snimci masakra postoje (navode da su izvor iz Armije – radi se o članovima grupe Opera, op.a.);
- 25.11.1991. – Svetu stao dah; Zločin i kazna (o tome kako je Predsjedništvo SFRJ autoriziralo JNA da prikuplja saznanja i podiže optužnice protiv „ustaša“); Bolnica puna oružja; itd.

Plasiranje jugoslavenskih i srpskih protuobavijesti u hrvatski, jugoslavenski i strani medijski prostor nastavilo se i nakon okupacije Vukovara, ali i nakon završetka rata 1995. godine. Neke su i danas opštale kao predrasude u korpusu hrvatskog javnog znanja (žrtvovanje Vukovara za međunarodno priznanje ili za Hercegovinu, prodaja Bosanske Posavine za jug Dalmacije...). Vrlo često se ponavljaju kao nepotrebne činjenice iako ne postoje ni ozbiljni ni relevantni dokazi i pokazatelji za takve tvrdnje.

U "Operi" je sastavljen letak i potpisana uime "Glavnog stožera HOS-a", koji je bacan u Slavoniji i Bosni, a u kojem je navedeno da su glavnokomandujući jedinica ZNG-a, Policije, državnog vodstva itd. (navedena su njihova imena i prezimena) agenture vojnih službi bezbjednosti i da im zbog toga hrvatski narod ne može vjerovati, a napose ne pripadnici ZNG-a. Takvi inicijalni tekstovi potaknuli su zanimanje domaćih i stranih novinara, te su se počeli pojavljivati takvi sadržaji, s naznakom, kako je rekao svjedok iz "Opere", da su "novinari gutali gotovo svaki podatak, koji smo tu mogli nakalemiti".

Među propagandnim lecima izrađenim u "Operi" bio je i sljedeći, čije je autorstvo pripisano "Glavnom odboru za spas Hrvatske":

HRVATSKI VOJNICI!

Iz hrvatskog nacionalnog korpusa izuzeta je ne samo Herceg-Bosna, već i dio Like, dio Bukovice, dio Slavonije, dio Posavine, Kordun, Banije, Vukovar Hrvatski gradovi Dubrovnik, Split, Osijek, Šibenik, Zadar su opkoljeni. Srpska okupatorska vojska je još u Zagrebu, Rijeci, Istri, Gorskom Kotaru....**ZAŠTO? TKO JE KRIV?**

IZDAJA

To je poštast koja se širi po hrvatskim gradovima!

Uz nadčovječanske borbe i proliveno more hrvatske krvi, osvajali smo srbske vojarne, zarobili ogromne količine najmodernijeg naoružanja. Cijela nam je Europa pomogla – dobili smo oružje velike razorne moći, došli su nam u pomoć instruktori iz inozemstva. Misili smo – MORAMO POBJEDITI Ali onda kad smo bili najbiži ostvarenju tisućljetnog hrvatskog sna – došla je IZDAJA!. U Glavni Stožer Oružanih snaga uvukao se naš krvni neprijatelj – KOS. Preuzeli su Stožer, vrbovali Vrhovništvo. Svi su bivši srbo-komunistički časnici, generali, cijela Kos-ova mreža, svi su oni radili protiv nas dok smo mi ginuli. Danas pak, ruka koja je ponosno nosila hrvatski stijeg, hrvatsku strojnicu, vezana je sada „hrvatskim lisicama“ i strpana u „hrvatske uze“. Hrvatska se danas još jedino može odbraniti u Zagrebu.

HRVATSKI VOJNIČE!

Ti koji kročiš pod svakodnevnom kišom srpske tanadi, vrati se odmah u Zagreb, da djelatnom borbom pomogneš protiv izdaje koja se prijeteći nadvila nad Lijepu našu. Jer dok Ti krvariš, dok Tvoji najblizi ginu u srašnom pogromu, dok u plamenu nestaju Tvoja sela i gradovi, Stožer i Vrhovništvo prodaju za konferencijskim stolom sve ono za što se Ti boriš. Vrati se dok još nije dockan.

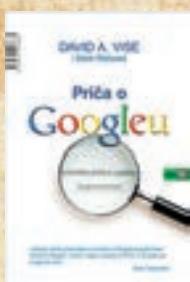
GLAVNI ODBOR ZA SPAS HRVATSKE ■

Vijesti,
aktualnosti,
zanimljivosti
iz policijskog rada
čitajte na:

www.mup.hr

BIBLIOTEKA

David A. Vise, Mark Malseed
Priča o Googleu
 V.B.Z., Zagreb, 2011.

Ovo je priča o jednom od najdojmljivijih internetskih uspjeha našega doba. Knjiga se temelji na iscrpnom istraživanju tehnološkog i poslovnog aspekta Googlea te čitatelja uvodi u nastajanje i razvoj tvrtke poznate diljem svijeta.

Dionice Googlea vrijede više od onih Disneyja i General Motorsa zajedno, osoblje se besplatno hrani u kuhinji koju je vodio kuhar Grateful Deada, dok zaposlenici romobilima i koturaljkama presijecaju slikovit kampus Googlea u Silicijskoj dolini.

Priča o Googleu detaljan je prikaz kompanije koju pokreće najnaprednija svjetska tehnologija, a koja je u nekoliko godina iz temelja promijenila pristup informacijama o svemu, za svakoga, na svakom mjestu. Sergej Brin i Larry Page prekinuli su 1998. godine poslijediplomski studij na sveučilištu Stanford da bi promijenili svijet tražilicom koja će besplatno organizirati svaki djelić svake informacije na mreži, i u tome su uspjeli.

Citatelji će saznati štošta o izvanrednoj poslovnoj pronicljivosti i računalnom čarobnjaštvu koje je kompaniju dovelo na njezin zapanjujući put; o tajnoj mreži računala koja brzinom svjetlosti donosi rezultate pretraživanja; o нетradicionalnom pristupu koji joj je omogućio osporavanje dominacije Microsoft-a i potresanje Wall Streeta.

Priredila Mirela MENGES

FILMOTEKA

Sretna Nova godina

- američki obiteljski
- režija: Garry Marshall
- distribucija: Blitz film & video
- uloge: Hillary Swank (Claire Morgan),
Michelle Pfeiffer (Ingrid), Halle Berry (sestra Aimee)
- trajanje: 118 min

Svakog Silvestrova na njujorškom Times Squareu okupi se milijun ljudi. Ključni je trenutak ceremonijalni pad svijetleće kugle. Claire Morgan zadužena je da se za Novu 2012. kugla spusti na vrijeme. Tajnica Ingrid nezadovoljna je svojim životom, daje otakz i piše popis novogodišnjih odluka. Bolničarka Aimee odraduje svoju smjenu i naizgled nikamo se ne žuri. Njih tri, kao i još dvadesetak likova ovog filma, imaju tajne planove, želje i nade u novogodišnjoj noći...

Od samih početaka filmske industrije producenti znaju da na tzv. blagdan-skim filmovima neće propasti. Ljudi vole gledati filmove o Božiću i Novoj godini, pa kinoblagajne za praznike nikada ne zjape prazne. Slično kao na velikom platnu gledatelji čekaju specijalni ponoćni poljubac, drugi daju obećanja koja mijenjaju život, dok treći koriste čaroliju noći ne bi li pronašli "onog pravog". Čujemo reklamni slogan: Vrijeme je darivanja, i želimo nagraditi sebe i druge. Odlazak na ovaku vrstu filma nikada nije pogreška. Iluzija pokretnih slika pomoći će nam da oprostimo sebi i drugima posrtaje prošlosti i zaželimo si uspone budućnosti. Makar Sretna Nova godina nije nezaboravan film kao Zapravo ljubav iz 2003., ulazi u onu kategoriju kojoj poklanjamamo oprost u duhu Božića i prazničnog raspoloženja. Zaboravljamo na površan scenarij i podbačaje velikih glumačkih lica, te bezbrižno i opušteno slavimo još jednom, i to 2012. put, ulazak u sretniju, ljepšu i bolju novu godinu.

Leon RIZMAUL

VREMEPOV

15. prosinca 1938.

Poginuo pilot Valerij Čkalov

Legendarni sovjetski test pilot i rekorder u letenju bez zaustavljanja Valerij Čkalov poginuo je polovicom prosinca 1938. testirajući nedovršeni model borbenog zrakoplova Polikarpov, na iznimnoj hladnoći od -24 C. Iako mu je bilo zabranjeno letjeti iznad šesto metara, Čkalov je Polikarpova podigao na dvije tisuće, motor se ohladio i strmoglavio na zemlju. Izgubivši heroja Staljin se iskalio na tehničarima koji su većinom završili u zatvoru. Mladi Čkalov pristupio je Crvenoj armiji neposredno poslije Oktobarske revolucije s nepunih 15 godina. Prvo je radio kao pomoćni radnik na skladištu zračne luke, a kad je vidio što se može s borbenim zrakoplovima, upisao je zrakoplovnu školu, da bi 1930. ušao u program istraživačkog instituta sovjetskih zračnih snaga i postao testni pilot. U sljedećih pet godina testirao je više od 70 novih letjelica, a prvi pothvat kojim je privukao pozornost međunarodne javnosti dogodio se u srpnju 1936. kada je u jednom letu bez zaustavljanja preletio čitav Sibir i nakon više od devet tisuća kilometara i 56 sati sletio na otočić na krajnjem istoku SSSR-a, malo sjevernije od Japana. Iduće godine otisao je još korak dalje. Avionom ANT-25 iz Moskve je bez zaustavljanja, preletjevši Sjeverni pol, stigao do kanadskog grada Vancouvera. Bio je to novi svjetski rekord u neprekidnom letenju, a iznosio je 12 tisuća kilometara. Zbog tog je u Vancouveru jedna ulica nazvana po njemu. O popularnosti Valerija Čkalova najbolje govori podatak da je poslije njegove smrti u Sovjetskom Savezu 25 naselja dobilo njegovo ime.

9. prosinca 1990. - Lech Walesa pobijedio na izborima u Poljskoj

10. prosinca 1999. - umro prvi hrvatski predsjednik Franjo Tuđman

12. prosinca 1519. - papa Lav X. nazvao Hrvatsku predzidjem kršćanstva

12. prosinca 1971. - ostavka Savke i Tripala

13. prosinca 1991. - masakr u Voćinu

15. prosinca 1970. - Sovjeti snimili planet Veneru izbliza

Leon RIZMAUL

Mladen KORADE

Puškostrojnica MG 34

Njemačka vojska početkom 30-ih godina XX. stoljeća počinje s uvođenjem Blitzkriega, koji iz temelja mijenja način ratovanja. Iz stacionarnog, rovovskog rata nastaje ratovanje kojem su temelji paljba i manevr. Za takav način potrebno je bilo uvesti nova oružja koja ispunjavaju uvjete za brzim postavljanjem iz hodnog u paljbeni položaj i obrnuto, oružja manjih dimenzija i veće paljbenе moći te smanjen broj poslužitelja. Rješenje je nađeno u MG 34 (Maschinengewehr 34). MG 34 nastaje na bazi puškostrojnice Solothurn 1930, koju je razvio tim iz tvrtke Rheinmetall, a prvi serijski komadi dostavljeni su postrojbama sredinom 1935. Nova puškostrojnica, za razliku od prethodne, uz uporabu s tronožnog postolja može pucati i sa svog lako, dvonožnog, odvojivog oslonca. Ima zračno hlađenje cijevi, koju se zbog pregrijavanja lako i brzo može zamijeniti. MG 34 je težak

Snimio D. VLAHOVIĆ

samo 12,1 kg, brzina paljbe je od 800 do 900 metaka u minuti i treba poslužiti od samo dva vojnika. Puškostrojnica radi na principu kratkog trzanja cijevi, gdje trzaj ubrzava skrivač plamena koji ima i ulogu pojačivača trzanja te bravi rotacijom zatvarača, a puni se redenikom od 50 ili 250 metaka iz bubnja ili kutije za streljivo. Zanimljivo je da su konstruktori

TT podaci

Kalibar: 8x57 mm
Masa: 12,1 kg
Duljina: 1219 mm
Duljina cijevi: 627 mm
Kadanca: 800-900 metaka/min

predviđeli da oružje ima i selektor paljbe, koji se nalazi u obliku otponca za dva prsta gdje pritiskom na "gornji" otponac MG 34 puca pojedinačnom, a pritiskom na "donji" otponac puca strojno. Uz četiri inačice za pješaštvo postojale su i inačice za uporabu na oklopnim vozilima i zrakoplovima (teška cijev, električno opaljivanje, brzina 1200-1700 metaka/min). Zbog visoke kvalitete materijala i finoće obrade, MG 34 je bila preskupa i za izradu spora i zahtjevna. Ukrzo je zamijenjena s MG 42. Poslije 1945. godine rabljena je u mnogim ratovima pa tako i u Domovinskom ratu i to na svim bojištima.

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)
Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr), Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2011.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

web info

Predstavljamo vam stranicu koja nije grafički atraktivna, ali obiluje podacima o **balističkim učincima** pojedinih vrsta streljiva i naoružanja. Stranicu je pokrenula američka skupina zaljubljenika u oružje. Dosad su isprobali popriličan broj pucaljki, ponajprije onih s kratkim cijevima. Rezultate svojih ispitivanja prikazali su precizno, tablicama i grafikonima. Upozoravamo, www.ballisticsbytheinch.com namijenjena je ljudima koji se razumiju u problematiku. Ostali bi mogli naići na neprobojni zid stručne terminologije ili zamršenih sinonima i kratica na engleskom jeziku. Zabavnih sadržaja nema. Ovi momci su potpuno u pucanju!

D. VLAHOVIĆ

